

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

11^E JAARGANG

WOENSDAG 28 JULI 1926

No. 552

INHOUD.

	Blz.
„BUSINESS RESEARCH” IN NEDERLAND door <i>Prof. Dr. Ir. J. Goudriaan</i>	664
Het vreemde element in Nederlandsch-Indië II (Slot) door <i>E. Helfferich</i>	665
Opheffing van de Munteenheden tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië door <i>Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart</i>	667
De Vrachtenmarkt gedurende de eerste zes maanden van 1926 door <i>C. Vermey</i>	669
De Belgische Franc door <i>Mr. R. van Genechten</i>	671
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De economische toestand van de Sovjetunie begin Juli 1926 door <i>Geh. Reg. Rat G. Cleinow</i>	673
BOEKAANKONDIGING:	
Mr. J. Gerritzen: <i>De Welvaart van Indië</i> , bespr. door <i>Prof. G. Gonggrijp</i>	675
MAANDOLJFERS:	
Rijkspostspaarbank	675
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	676—682
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.***ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.**

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moreasco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. E. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. G. M. Verrijn Stuart.*Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.*

27 JULI 1926.

In den toestand van de geldmarkt kwam geen verandering. Het aanbod van geld bleef overwegend en particulier disconto daalde van $2\frac{14}{16}$ pCt. tot $2\frac{9}{16}$ pCt. Ook de prolongatierente liep nog iets terug; geopend op $2\frac{1}{2}$ pCt., werd aan het einde der week $2\frac{1}{4}$ pCt. genoteerd.

* * *

Het opereerend kapitaal van de Nederlandsche Bank vertoont opnieuw een vermindering. De post Binnenlandsche wissels daalde van 55,4 miljoen tot 54,2 miljoen; de beleeningen liepen met 5,4 mill. terug. De voorraad gouden munt daalde met een goede f 100.000. Daarentegen geeft de post gouden munt-

materiaal een stijging van ruim 5 mill. te zien. De zilvervoorraad klom met ruim f 300.000. De post papier op het buitenland blijkt met $12\frac{1}{2}$ miljoen te zijn gestegen, terwijl de diverse rekeningen onder de activa met 9,6 miljoen terugliepen. De biljettencirculatie daalde van 822,5 mill. tot 814,2 mill. Het tegoed van het Rijk vertoont wederom een aanzienlijke vermeerdering en noteert thans reeds 47,8 mill. De Rekeningcourant saldi van anderen daalden met 10,6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo steeg met 5,1 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 51.

* * *

Het lichte herstel, dat Maandagmiddag was ingetreden in de frankenkoersen, kon zich voor Fransche francs niet handhaven. De koers liep weder sterk terug en Woensdagochtend werd voor $5,02\frac{1}{2}$ afgedaan. Daarentegen bleven Belgische francs prijshoudend, zoodat er tijdelijk een verschil ontstond van 50 à 60 cents tusschen den koers voor Brussel en Parijs. Nadat Woensdag bekend werd, dat het vormen van een nationaal Fransch ministerie met als hoofdoel de bescherming van den frank, geslaagd was, ontstond voor beide wissels een zeer willige stemming, die de koersen aan het einde der week deed sluiten op $6,07\frac{1}{2}$ voor Parijs en 6,20 voor Brussel. In sympathie hiermede konden ook Lires weder verbeteren. Na een daling tot 7,95 werd Zaterdag weder 8,15 genoteerd. De goudwissels waren na een flauwe opening alle iets in herstel. De overige wissels veranderden weinig, met uitzondering van Madrid, dat van 39,25 tot 38,60 terugliep.

LONDEN, 26 JULI 1926.

Geld bleef gedurende de geheele week ruim, zoodat de markt zich van haar kleine schuld aan de Bank van Engeland kon ontdoen. Prijzen voor daggeld liepen daarom terug tot $3\frac{1}{2}$ pCt.

Disconto was onder dien invloed eveneens zwakker, terwijl er zich ten overvloede weder grootere vraag van buitenlandsche zijde naar wissels kenbaar maakte, zoodat disconto daalde tot $4\frac{1}{4}$ pCt.

De politieke gebeurtenissen in Frankrijk hadden scherpe fluctuaties in de wisselkoersen op Parijs en Brussel ten gevolge; heden is de toestand rustiger.

„BUSINESS RESEARCH” IN NEDERLAND.

Was het toeval of is het opzet geweest van de organisators der bijeenkomst, dat de beide sprekers over „Business research” in meer dan één opzicht zulk een opmerkelijke tegenstelling vertoonden? In elk geval was het een voordeel voor de toehoorders, die den 12en Juli in de Amsterdamsche Aula een duidelijk beeld hebben gekregen van de twee polen, waartuschen het Amerikaansche bedrijfsonderzoek zich beweegt.

De heer Doriot, van Harvard University, de Franschman, die het met het Engelsch nog maar kwalijk kon vinden, stelde het belang van het onderwijs en van het zuiver wetenschappelijk onderzoek op den voorgrond.

Professor de Haas, van New York University, de geboren Hollander, die een smeug Amerikaansch boven zijn moedertaal verkoos, plaatste zich daarentegen geheel op een „business” standpunt; naar zijn meening moet het bedrijfsonderzoek diensten bewijzen aan industrie en handel, eventueel ook aan de overheid, wanneer deze een belangrijk aandeel in de kosten draagt.

Beider werkmethoden zijn voor een deel gelijk: beide hechten groote waarde aan het *vergelijkende bedrijfsonderzoek*, dat van een aantal gelijksoortige ondernemingen in éénzelfden bedrijfstak verschillende gegevens volgens eenzelfde schema verzamelt en overzichtelijk gerubriceerd naast elkaar zet. Zodoende verkrijgt men enerzijds een, uit wetenschappelijk oogpunt uiterst belangwekkend inzicht in de variabiliteit van tal van factoren binnen eenzelfde bedrijfstak, een inzicht dat, zoals ik o.a. in mijn inaugureele rede aanstipte, van groote beteekenis moet zijn voor de verdere ontwikkeling van de sociale economie. Anderzijds bereikt men het voor de praktijk waardevolle resultaat, dat elke ondernemer de gegevens van zijn eigen bedrijf kan confronteeren met gelijksoortige gegevens van zijn concurrenten. Hij kan, om zoo te zeggen, voor zijn onderneming een economische plaatsbepaling doen, even waardevol voor den bedrijfsvoerder, als de astronomische plaatsbepaling voor den schipper op zee.

Maar naast deze overeenkomst in het werk van Harvard en van New York University is er ook groot verschil.

Mr. Doriot wees terecht op de groote moeilijkheid die het onderricht in de bedrijfswetenschappen ondervindt door het gebrek aan geschikt oefenmateriaal. De docent moge, puttend uit eigen ervaring en uit de literatuur, daarin trachten te voorzien, hij zal toch altijd ver ten achter blijven bij de geweldige verscheidenheid van problemen, die het werkelijke bedrijfsleven biedt. Harvard University volgt nu de methode om deze gevallen in het bedrijfsleven zelf op te sporen; ze aan de werkelijke bedrijfsvoering zelve te ontleenen. De gegevens worden telkens over een bepaald onderdeel, zoals bijv. methoden van kostprijsberekening, magazijnadministratie enz. door een onderzoekingsambtenaar verzameld en, met goedkeuring van de betrokken firma, zoodanig bewerkt, dat zij voor publiciteit geschikt zijn. Alle factoren, die voor een beoordeeling van belang zijn worden erbij vermeld en in dezen, gestyleerden vorm, wordt het „geval” opgenomen in een verzameling van „cases”, die bij het onderwijs groote diensten bewijst. Men bereikt hiermee dus, dat het onderwijs stelselmatig gelijken tred houdt met de praktijk, voortdurend nieuw bloed ontvangt en daardoor de frischheid behoudt, die zoo groote didactische waarde heeft.

Met deze beide scherp afgeteekende werkmethoden is de omvang van het Business Research werk van Harvard University uitgeput. Maar niet dat van New York University. Prof. de Haas doet wat zijn hand vindt om te doen. Geen wonder, dat hij de vertaling van „Business Research” door „vergelijkend zakenonderzoek” te eng vond. New York University houdt

zich bezig met elk onderzoek van bedrijfseconomischen aard, dat door de contribuanten aan het Research Bureau wordt verlangd — mits het zekere algemeene beteekenis heeft en de resultaten gepubliceerd mogen worden. Zoo vermeldde hij o.a. onderzoekingen over het nuttig effect van reclamecampagnes, studies over de dichtheid en de samenstelling van de bevolking in verschillende wijken van New York, een normalisatie van de handelsterminologie in de textielbranche, studies over het conjunctuurbeloop en pogingen tot conjunctuurvoorspelling in verschillende bedrijfstakken.

Na deze, ietwat bonte opsomming volgde nog eenig debat, een hartelijk woord van dank van den Voorzitter, even napraten met een kopje thee of een glaasje port, een vluchtig afscheid — en het Amerikaansche „Business research” had zijn bezoek aan Nederland volbracht.

Zal het hierbij blijven? Of is dit bezoek bedoeld als voorbereiding tot iets meer duurzaam? Er zijn tekenen, die de laatste vraag bevestigend zouden doen beantwoorden. In de uitnodigingscirculaire voor de bijeenkomst stond het geheimzinnige zinnetje dat „de bedoeling *voorloopig* geen andere is dan belangstelling te wekken”. En in de voordrachten hoorde men nu en dan iets verluiden over oprichting van een „Business Research Bureau” te Amsterdam.

Waar dus in zekeren zin de publieke discussie reeds is aangevangen, kan het zijn nut hebben enkele opmerkingen te maken over het sociaal economisch en bedrijfs-economisch onderzoek in het algemeen.

Van de verschillende soorten onderzoekingen, waarmee de Amerikaansche Bureaux zich bezighouden, is er strikt genomen maar één categorie, waarvoor een academisch bureau het aangewezen, ja uitsluitende hulpmiddel is en dat is het verzamelen van oefeningsmateriaal, van typische gevallen, ten dienste van het academisch onderwijs, zoals dit met name door Harvard University geschiedt. In wezen is dit trouwens niet anders dan het stelselmatig en op groote schaal verrichten van hetgeen nu waarschijnlijk reeds elke hoogleeraar in bedrijfsleer meer incidenteel en op kleinere schaal doet. In wezen stemt dit ook geheel overeen met hetgeen het Economisch Archief van de Nederlandsche Handelshoogeschool van den aanvang af heeft willen zijn en voor één onderdeel der bedrijfsleer: het financiewezen van de onderneming, ook inderdaad geworden is: een verzameling van bronnenmateriaal, waarin men de maatregelen op financieel gebied van een groot aantal ondernemingen, voor zover zij voor geheele of beperkte publiciteit toegankelijk zijn, kan naspeuren.

Voor een ander onderdeel der bedrijfsleer: de organisatie van de onderneming, heeft men tot dusver slechts zeer weinig materiaal verzameld. Men zou hiervoor wenschen gegevens, zoals geëxposeerd op de T.O.P.A. (Tentoonstelling voor Openbare en Particuliere Bedrijfsadministratie). Er is zeer zeker op dit gebied nog veel te doen. Maar de oprichting van een „bureau” alleen voor dit oogmerk schijnt wel een zeer weidsche maatregel.

De overige werkzaamheden der Amerikaansche Business Research Bureau's dragen een zeer verschillend karakter. Men zal goed doen eens na te gaan in hoeverre deze of soortgelijke werkzaamheden reeds door bestaande instellingen worden verricht.

De normalisatie van de handelsterminologie in de textielindustrie bijv., zou men in Nederland zonder eenigen twijfel moeten rekenen tot het arbeidsveld van de Hoofdcommissie voor de Normalisatie, die zich reeds bezighoudt met soortgelijk werk voor de electrotechniek, voor de bouwmaterialenproductie, enz.

De statistische onderzoekingen over dichtheid en samenstelling van de bevolking in verschillende wijken van New York kan men geheel op één lijn stellen met de voortreffelijke publicaties van het Amsterdamsche Statistische Bureau en van den Amsterdamschen Woningdienst op soortgelijk gebied.

En gelooft men niet, dat ook voor het „vergelijkend bedrijfsonderzoek” het grondmateriaal in eersten opzet reeds bestaat in de telkaarten voor de Nederlandsche productiestatistiek, zooals die op het Centraal Bureau in den Haag samenkomen? Natuurlijk voldoen deze kaarten niet aan de eischen die men voor een gedetailleerde studie zou moeten stellen, maar het leidt, dunkt mij, geen twijfel, dat het beter is, bij dit bestaande materiaal aan te knooien, dan iets geheel nieuws, op touw te zetten.

En ditzelfde geldt ook voor andere gebieden. Een tiental jaren geleden voelde men de behoefte aan een Instituut voor crisisonderzoek. Het werd opgericht, maar moest reeds na een viertal jaren wegens gebrek aan middelen worden opgeheven. Sedert dien heeft het Centraal Bureau zich de conjunctuurstudie eenigszins aangetrokken. Thans vormt dezelfde conjunctuurstudie weer een punt op het programma van het Bedrijfsonderzoek. Ook hier is dus *samenwerking* geboden.

Kortom: voor het economisch onderzoek geldt hetgeen door de Commissie-Went reeds is betoogd voor het natuurwetenschappelijk onderzoek: voor een goede organisatie heeft men vóór alles noodig *concentratie* van alle instellingen, die tot dusver los van elkaar werken, ten einde tot een zoo doelmatig mogelijke *taakverdeling* te komen.

En voor dat men dus overgaat tot stichting van „weer een nieuw bureau” zou het wenschelijk zijn, dat men eerst kwam tot de vorming van een Centrale Commissie voor Economische Onderzoekingen, waarin alle bestaande instellingen, die zich daarmee bezighouden, een vertegenwoordiger dienden te hebben, naast de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, dat ten slotte de gegevens moet verstrekken, en de vertegenwoordigers der academische wetenschap, die voorlichting kunnen geven.

Een dergelijke centrale commissie zou dubbel werk kunnen voorkomen en in vele gevallen doeltreffende vormen van samenwerking kunnen scheppen.

De ambtelijke statistische bureaux bijvoorbeeld missen in vele gevallen de wetenschappelijke specialisten voor de verschillende deelen van hun arbeidsveld. Dit is allermint een verwijt. Integendeel: zij mogen, uit economisch oogpunt gezien, deze specialisten niet duurzaam aan zich verbinden, omdat zij er nimmer duurzaam werk voor kunnen hebben. Want het moeilijke en veel tijd en inzicht vragende werk heeft men feitelijk alleen bij den opzet, bij de organisatie van een nieuwe statistiek. Ligt deze eenmaal vast, dan is de verdere, zich telkens herhalende bewerking een tamelijk mechanische bezigheid, alleen nu en dan (vooral niet te dikwijls) onderbroken door een kleine correctie van den opzet.

Omgekeerd: de wetenschappelijke specialisten behooren zich niet te omringen met een klein statistisch bureau; het routinewerk kan veel beter en goedkoper op de bestaande bureaux worden verricht.

Ook voor studie en enquêtewerk kan samenwerking tusschen de statistische bureaux en de academische sfeer van groot nut zijn. Ook hier ontmoeten de statistische bureaux, aan zichzelf overgelaten, het groote bezwaar, dat zij niet altijd den meest geschikten persoon voor een bepaalde opdracht onder hun personeel vinden. Waarom deze dan niet gezocht onder de begaafde en ijverigste studenten, voor wie een dergelijke opdracht met directe practische waarde niet anders dan leerzaam en aanmoedigend kan zijn. Veel meer inzicht dan door de mechanisch doorlopende statistiek is vaak te verkrijgen door de incidenteel ingestelde enquête, een onderzoekingsmethode, die zich juist door haar incidenteel karakter met de vaste personeelsformatie der bureaux moeilijk verdraagt. Maar is de instelling en uitwerking van een enquête geen schitterend onderwerp voor een dissertatie, dat den student dwingt om de economische werkelijkheid met eigen oogen te zien en weer te geven?

Verschef dan den statistischen bureaux en den academici de gelegenheid hun kennis en ons aller kennis van het economisch leven te verrijken door dit soort onderzoekingen bij het bedrijfsleven te introduceeren door een onpartijdig en gezaghebbend lichaam, waarin aan de vertegenwoordigers van dit bedrijfsleven een groote invloed is toegekend.

En laat omgekeerd het bedrijfsleven, dat stellig in steeds toenemende mate de behoefte aan goed statistisch materiaal zal gaan gevoelen, zijn verlangens ter kennis brengen van dit lichaam, dat daaraan op de reenvoudigste wijze uitvoering kan geven.

Maar vooral: begin met de centralisatie in één orgaan, overzie het terrein, kweek samenwerking tusschen personen en instellingen, die thans los van elkaar staan en beoordeel dan of inderdaad, op grond van de ervaring, een nieuw bureau noodig is.

J. GOUDRIAAN Jr.

HET VREEMDE ELEMENT IN NEDERLANDSCH-INDIË.

II. (Slot).

De samenwerking van buitenlanders en Nederlanders in de kolonie heeft in het verleden de schoonste resultaten opgeleverd. Talrijke malen zijn de eerste stoot en de aanmoediging juist van buitenlanders uitgegaan. Over den pioniersarbeid ter Sumatra's Oostkust hebben wij reeds gesproken. In de cultuur van kinabast op Java waren Junghuhn en Hasskarl de drijvende krachten. De rubbercultuur in Nederlandsch-Indië heeft haar impuls aan de Engelschen te danken. De Engelschman Lampard en de Zwitser Ris waren het, die de Oostkust van Sumatra voor de rubber en het toen nog maagdelijke gebied Siantar voor de thee ontsloten. Hallet, de Belg, maakte ruim baan voor den oliëpalm; Zwitsers waren het; welke de gambircultuur en -bereiding in het groot aanpakten; van een Duitscher, Carl Lau, ging het denkbeeld tot oprichting van de cementfabriek te Padang uit en een Duitsche firma leidt de groote goud- en zilvermijnen op Sumatra. Ook menige Nederlandsche onderneming is uit een door buitenlanders gemaakt begin voortgekomen.

Een antagonisme tusschen Nederlanders en buitenlanders bestond in de kolonie tot dusverre niet. Nederlandsche ondernemingen stelden buitenlanders aan, buitenlandsche ondernemingen Nederlanders. De Chairman van de General Investment Trust, die zeer groote landbouwbelangen in Nederlandsch-Indië heeft, verklaarde voor den oorlog in een rede te Londen, dat op de plantages van de trust geen onderscheid naar de nationaliteit der employé's werd gemaakt. Inderdaad hebben de Engelschen in dit opzicht een zeer hooge en ruimhartige opvatting getoond. Ook thans bestaan in Nederlandsch-Indië nog Engelsche plantages met zuiver Nederlandsch personeel. Gedurende den oorlog waren de Engelschen uit politieke gronden genoodzaakt, hun Duitsche employé's te ontslaan. Dit geschiedde bijna overal met een betuiging van leedwezen en de opmerking, dat de reden van het ontslag niet in de prestatie van den ontslagene was gelegen. Sedert eenigen tijd zijn ook hier weer nieuwe bruggen geslagen. Ook de andere buitenlandsche concerns in Nederlandsch-Indië hebben het ruime standpunt der Engelschen en Nederlanders tot het hunne gemaakt.

Van de groote Nederlandsche plantagematschappijen heeft de Deli-Matschappij — voor zoover mij bekend als eenige — reeds voor den oorlog geen buitenlanders meer aangesteld; zij heeft daardoor met een traditie gebroken, die juist in Deli bijzonder heilig was. In dezelfde richting lag wel het ontslag van het geheele Engelsche personeel van een door Nederlanders overgenomen Engelsch plantagebezit, dat eenigen tijd geleden heeft plaats gevonden en in dezelfde richting ligt het verwijtende appel, dat de heer Elout in het Alg. Handelsblad van 23 Februari jl. tot de Nederlandsche matschappijen in Nederlandsch-

Indië richt: Slechts nog Nederlandsche arbeidskrachten!

Deze tendens is tegengesteld aan de verdraagzame en liberale richting, welke Nederlandsch-Indië ten zegen heeft gestrekt. Wat wordt ermede bedoeld? Moe-ten de enghartige, nationalistische, Europeesche verhoudingen op de kolonie worden geprojecteerd? Geloof men de verhoudingen in Nederlandsch-Indië — of Groot-Nederland, zooals Elout het noemt — met die in Nederland te kunnen vergelijken? Zou men dan niet meteen een paar stappen verder moeten gaan en bijv. van de Javasche Bank verlangen, de buitenland- sche banken in de kolonie van het disconto uit te slui- ten? Geloof men door de verdrijving der buitenland- sche arbeidskrachten uit Nederlandsche bedrijven een economische en nationale winst te behalen? Bij iederen leider van een groote onderneming mag men zooveel vaderlandsliefde veronderstellen, dat hij gaarne aan de flinken onder zijn landslieden, welker aantal overal beperkt is, de kans geeft. Doch dit is iets geheel anders dan patriottisch nepotisme, dan de tegen bui- tenlandsche arbeidskrachten gerichte tendens, die zoo- wel uit historische gronden als uit die, welke in het heden zijn gelegen, nergens minder op haar plaats is dan in Nederlandsch-Indië. De werkloosheid, die thans, als overal, ook in Nederland heerscht, laat den eisch begrijpelijk schijnen, dat de Nederlandsche on- dernemingen in de kolonie in de eerste plaats Neder- landsch personeel aanstellen. Doch deze eisch moet niet zonder meer de traditie onder den voet loopen. En dit des te minder als de ervaring heeft geleerd, dat het Nederlandsche krachtreservoir — ook wan- neer het tijdelijk, gelijk thans, eens overstroomt — te klein is, om het groote koloniale gebied te bevruch- ten. De tijd ligt nog niet ver achter ons — ook Elout herinnert daaraan — waarin de Nederlandsch-Indi- sche autoriteiten en ook groote Nederlandsch-Indi- sche ondernemingen (waaronder de zeker nationaal georiënteerde K.P.M.) in het buitenland een leven- dige en kostbare wervingscampagne moesten voeren, aangezien Nederland de benodigde arbeidskrachten niet kon leveren.

Nederlandsch-Indië is tot dusverre een vrijplaats voor alle goede, scheppende krachten zonder vlag- verschild geweest. Maar, zegt de heer Elout: „De open deur is mooi. Maar als wij daardoor zouden worden gedernationaliseerd, dan zou het ons toch te veel gaan tochten?”

Bestaat er nu werkelijk in het licht der moderne ontwikkeling voor de Nederlanders gevaar voor dena- tionalisatie hunner kolonie en zou dit gevaar daar- door voorkomen kunnen worden, dat men het buiten- landsche — niet Nederlandsche — element in de kolonie terugdringt en, wat het natuurlijke gevolg hiervan is, zich daardoor tegenover dit element plaatst? *Het gevaar voor denationalisatie bestaat niet, zoolang de Nederlanders het flinke volk van zeelie- den, kooplieden en ondernemers zijn, zooals wij het uit het verleden kennen!*

Een schoolvoorbeeld, hoe sterk de nationale mag- neet kan werken, wanneer hij maar in de juiste han- den wordt gelegd, biedt de geschiedenis der tabaks- cultuur in Deli. In haar oorsprong en ook verder in- ternationaal, is zij thans, dank zij eminente Neder- landsche leiding en dank zij de organisatie van de Amsterdamsche markt voor koloniale waarden en producten, zuiver nationaal Nederlandsch geworden. De moderne ontwikkeling van Nederlandsch-Indië stelt intusschen bijzondere eischen aan de leiders der koloniale bedrijven in Nederland en men kan niet zeggen, dat de leiders deze eischen steeds recht laten wedervaren. Ik zonder de Nederlandsche scheepvaart op Nederlandsch-Indië en in Nederlandsch-Indië, welke schitterend wordt geleid, hiervan uit. Doch wat heeft bijv. de Nederlandsche handel gedaan, om een com- pensatie voor het afnemende handelsverkeer tusschen moederland en kolonie te scheppen? Meer dan de helft van den goederenruil der kolonie voltrekt zich thans

met Azië, Amerika en Australië, in het bijzonder met Oost-Azië. De Nederlandsche oriëntering naar Oost-Azië heeft gefaald. De Japanners hebben met duur geld de zaken gedaan, die de Nederlanders zich met goedkoop geld lieten ontgaan. Het directe contact der Nederlandsche firma's met Oost-Azië is ook thans nog zeer zwak. De Pakhuismeesteren van de Thee in Amsterdam klagen steen en been over den achteruit- gang van de Nederlandsche theemarkt. De Neder- landsche handel echter heeft de in beteekenis steeds toenemende theemarkt te Batavia werkeloos aan de actieve Engelsche firma's prijsgegeven. Men rijdt in Nederland op oude paarden, in plaats van zich ook eens op de moedige, koloniale remontepaarden te wa- gen. Ook op landbouwgebied is men van Hollandschen kant, wat de nieuwe cultures betreft, achtergebleven. De groote cultuurbanken met hun sterken ruggesteun in de oude, rendabele suikercultuur, hebben, met uit- zondering van de H.V.A., ten opzichte van de nieuwe cultures maar weinig ondernemingsgeest getoond. Integendeel, bezittingen zijn afgestooten. In de depressieperiode van Juni 1922 tot December 1923 werden, en wel in hoofdzaak door de Nederlandsche Handel Mij., 18 plantages op Java met een totaal- oppervlak van 13.865 bouws, meestal rubber en thee, voor een spotprijs aan een Engelsch concern ver- kocht en onlangs is nog een groot plantagecomplex ter Oostkust van Sumatra, weliswaar tot een beteren prijs, denzelfden weg gegaan, aangezien Nederland faalde.

Niets bevordert de zaken meer dan persoonlijk contact en ter plaatse gewonnen inzicht. In dit opzicht hebben de jaarlijksche bezoeken van directeuren der Nederlandsche scheepvaartmaatschappijen en van eenige Nederlandsche cultuurbanken in Nederlandsch-Indië zeker bevorderend gewerkt. Ook het bezoek van Mr. G. Vissering zij hier gememoreerd. Wat zegt men er echter van, dat in de leiding van groote koloniale maatschappijen in Nederland vele personen zitten, en wel jarenlang, die nimmer in Nederlandsch-Indië ge- weest zijn en hun Indische bedrijven niet uit eigen aanschouwing kennen?

Nee, de denationalisatie van Nederlandsch-Indië wordt er niet door verhinderd, dat men flinke bui- tenlandsche krachten ontslaat of weert, doch doordat men de beste Nederlandsche krachten naast hen aan- stelt. Dit geldt echter niet slechts voor jonge assisten- ten op de plantage, doch ook van de „bestuurders” in Nederland. Op dit eene punt zijn wij het met den heer Elout eens: Voor de kolonie zijn de besten juist goed genoeg!

Het vreemde element als zoodanig heeft zich in de laatste 20 jaar in de kolonie een opmerkenswaarde positie geschapen. Het voert een eigen leven, gelijk de talrijke vereenigingen en ook de vreemde kranten en tijdschriften in, resp. voor de kolonie bewijzen. Doch daarbovenuit doet zich ook zijn invloed op alge- meene vragen gelden. Naast de houding van het Ne- derlandsche heeft zeker ook die van het buitenland- sche kapitaal ertoe bijgedragen, dat de Regeering voor twee jaren haar standpunt inzake de Poenale Sanctie heeft gewijzigd. De critiek op het nauwelijks dien naam verdienende belastingstelsel der Nederlandsch- Indische Regeering was bijzonder scherp van Engel- schen kant en op den sterken tegenstand der Engel- sche ondernemers is het mede terug te voeren, dat men het plan der Kamers van Landbouw liet vallen. Evenzoo kwam het Algemeene Landbouw Syndicaat in zijn huidige, breedte vorm slechts tot stand dank zij de medewerking der in één lichaam georganiseerde Engelsche plantagebelangen. De belangenvertegen- woordiging der koloniale groote plantagebedrijven in Nederland, de Internationale Vereeniging voor de Rubber- en andere Cultures in Nederlandsch-Indië, is, gelijk reeds de naam zegt, internationaal en ook den Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië zal men niet als een zuiver Nederlandsch lichaam mogen aan- spreken. In de Handelsvereenigingen in Neder-

landsch-Indië hebben naast de Nederlanders ook buitenlanders zitting en stem en de Engelschen hebben zelfs sedert eenige jaren een eigen „Chamber of Commerce for the Netherlands Indies” opgericht, aan welker hoofd men vooraanstaande Engelsche en Nederlandsche persoonlijkheden aantreft.

Zien wij het vreemde element in de kolonie aldus erkend, dan bedroeft het des te meer, dat wij anderszijds afwijzende tendenzen ontmoeten, gelijk in het artikel van Elout, die van „Engelsche sympathieën en Duitsche familierelaties” spreekt. De onvriendelijke opmerkingen, die de in roegeringsdienst aangestelde buitenlanders de laatste jaren over zich heen hebben moeten laten gaan, waren op denzelfden toon afgestemd. De Regeering zelf schijnt tot het besluit gekomen te zijn, in tegenstelling tot vroeger geen buitenlanders meer in *vasten* dienst aan te nemen, behalve bij hooge uitzondering. Zou het niet beter zijn, dan maar in het geheel geen buitenlanders meer aan te stellen? In de differentieele behandeling van buitenlanders in regeeringsdienst, in functies, welke anders een levenspositie beteekenen, ligt een groote hardheid, die zelfs den schijn niet vermijdt, dat van een noodtoestand gebruik wordt gemaakt; daarbij treedt dezelfde soevereine, exclusieve tendens naar voren, die wij in de laatste jaren ook elders — bijv. bij de bruuske afwijzing van het Engelsche rubberrestrictievoorstel — hebben waargenomen.

De tendens, welke wij hier hebben gekarakteriseerd, is gelukkig niet algemeen. Doch zij bestaat en het zou een fout zijn, daaraan voorbij te gaan of als loyaal buitenlander den moed niet te hebben, erover te spreken.

Met geëst drift erkennen alle vreemdelingen, dat Nederland juist in een tijd, waarin andere volken zich achter hun grenzen opsluiten, waardoor de bronnen van het wederzijdsch begripen en van den welstand tegelijk worden verstopt, de poorten van zijn koloniën voor alle naties zonder onderscheid wijd heeft opengegoorpen. Zal nu op dit breede gebaar worden bekibbeld uit kleine en ogoiste motieven, die uit een onjuist angst- en krachtgevoel tegelijk ontspringen? De bescherming der Nederlandsche koloniën is niet gegrondvest op zwaard en pantser, doch op zedelijke macht en daartoe behoort de aanspraak, die Nederland op de dankbaarheid van alle volken heeft, waaraan het gastvrijheid in zijn koloniën verleent en wier gemeenschappelijk belang in het voortbestaan van de Nederlandsche heerschappij over de koloniën is gegrondvest. Moge Nederland, doordrongen van zijn groote roeping, zorgen, dat het steeds recht op deze aanspraak behoudt! Moge het Nederland in dezen zin voor alles gelukken, voor het moeilijke „Chineesche vraagstuk” in Ned.-Indië een gelukkige oplossing te vinden, en ten opzichte van het Oosten, waaraan de handel reeds lang de natuurlijke aansluiting gevonden heeft, een sterke, op vertrouwen gebaseerde verhouding te scheppen!

„Op den tijgerstaart te trappen gold steeds voor zeer gevaarlijk”, zegt een Chineesch spreekwoord. Waarom zou nu Nederland op den tijgerstaart der tegen dit land gerichte krachten treden en verder, in afwijking van de beproefde historische lijn, een politiek voeren, waarvan de doorzetting zelfs voor een militair en maritiem sterke groote mogendheid moeilijk zou worden? Dit ware dubbel verkeerd en riskant, aangezien Nederland thans, dank zij de verbazingwekkende ontwikkeling van zijn koloniën, een *economische* groote mogendheid geworden is.

Batavia, April 1926.

E. HELFFERICH.

Rectificatie. — In het eerste gedeelte van dit artikel op p. 647 in het vorig No. moet in de 1e kolom de laatste zin boven de drie sterretjes luiden: „De ervaring op dit gebied zegt den Japanners duidelijker dan al het andere, dat een bestuur van Nederlandsch-Indië onder Japansche heerschappij onmogelijk is”.

OPHEFFING VAN DE MUNTEENHEID TUSSEN NEDERLAND EN NEDERLANDSCH-INDIË.

Zooals wij reeds in ons artikel in het nummer van 14 Juli mededeelden, wenscht de Staatscommissie voor het Muntwezen de bestaande munteenheid tusschen Nederland en Indië geleidelijk te zien afschaffen. Wij zullen thans dat onderdeel van haar Advies, hetwelk de voorstellen tot wijziging van het Indische muntwezen bevat, nader in oogenschouw nemen, waarbij dan vanzelf het vraagstuk der opheffing van de bestaande munteenheid aan de orde zal komen.

Over het goudgeld kunnen wij kort zijn. De Commissie heeft, zooals te verwachten was, geen bezwaar om de bestaande eenheid, die in dit opzicht thans tusschen Nederland en Indië bestaat, ook in de toekomst te bestendigen. Dat is van haar standpunt volkomen logisch. Bij het goudgeld, dat intrinsiek volwaardig is, is de vorm der munt een onverschillige zaak en het feit, dat deze in Indië dezelfde is als hier te lande, kan dus geen nadeel opleveren.

Wel mag men ook hier de vraag stellen, of gouden munten voor Indië noodig zijn. Tot dusverre waren zij dat evenmin als in Holland en waar het in wezen met het goudkernstelsel verwante goudwisselstelsel in Indië, mede door de bemoeiingen van den Voorzitter der Staatscommissie, met succes is toegepast, en in dit stelsel het goud voor binnenlandsch verkeer in het geheel niet wordt gebezigd, daar zijn de argumenten ten betooge der overbodigheid van het goudgeld voor Indië bijna nog klemmender en liggen zij nog meer voor de hand, dan zulks ten aanzien van Nederland het geval is. Doch wij zagen reeds, dat de Commissie voor deze conclusie niet heeft gevoeld bij de herziening van het moederlandsche muntwezen en ook voor Indië ontbreekt een voorstel in deze richting.

Ten aanzien van het zilvergeld heeft de Commissie een ietwat ander advies voor Indië gegeven, dan voor Nederland. Wij zagen in ons vorig artikel, dat zij voor het moederland de kracht van wettig betaalmiddel van het teekengeld wil beperken en dit derhalve tot pasmunt wil maken. Voor Indië wil de Commissie zoover echter niet gaan. Zij meent toch, dat ingrijpende veranderingen in het Indische muntwezen mogelijkwijze beroering bij de bevolking teweeg zullen brengen, hetgeen zij niet wenschelijk zou achten.

Hiermede houdt verband het standpunt, dat de Commissie heeft ingenomen tegenover het vraagstuk der opheffing van de bestaande munteenheid. Zij acht deze munteenheid op zichzelf niet gewenscht en wil haar daarom op den duur niet bestendigen, doch de overgang naar een nieuwen toestand zal geleidelijk moeten zijn.

Vooreerst een woord over de principieele zijde der vraag, waarna wij zullen nagaan, hoe de denkbeelden der Commissie verwezenlijkt zullen moeten worden.

Het is bekend, dat muntunies tot dusverre gewoonlijk het tegendeel van een succes bleken te zijn. In het bijzonder geldt dat wel van de Latijnsche Muntunie, waarbij sinds den overgang van de verschillende leden van dit verbond van den dubbelen naar den hinkenden standaard feitelijk eenheid van teekengeld bestond, eene eenheid, welke ook bij de verhouding tusschen Nederland en Indië uit de bepalingen der resp. Muntwetten voortvloeit. Het bezwaar daarvan is, dat het onvolwichtige zilvergeld dan niet slechts als binnenlandsch betaalmiddel kan dienen, doch tevens bij het ontstaan van koersverschillen boven een bepaalde grens kan worden gebruikt als remisemateriaal naar de gebieden, die tot de Muntunie behooren. Zwitserland heeft dat tot zijn schade ondervonden en moest ten slotte ter afwering van den toevloed van zilver overgaan tot maatregelen, die de Latijnsche Muntunie in het hart hebben getroffen.

Het gevaar nu, dat Nederland door bestendiging van de munteenheid met Indië zou kunnen loopen, bestaat hierin, dat Indië, indien het te eeniger tijd

eens teveel zilver mocht blijken te hebben, dit zilver naar Nederland zou kunnen terugzenden, zonder dat het moederland met het toevloeden van dit geld geïnd zou zijn. Dit gevaar is wel niet zoo bijzonder groot, want, zoolang het koersverschil tusschen Nederland en Indië binnen enge grenzen blijft, zal men slechts tot goudremises overgaan, omdat daarvan de verzendingskosten geringer zijn dan die van zilver.¹⁾ Maar al liggen de „zilverpunten” verder vaneen dan de „goudpunten”, het is niet uitgesloten, dat ook de eerstgenoemde grenzen der wisselkoersen eens overschreden zouden worden, in welk geval zich de bezwaren der bestaande munteenheid zouden doen gevoelen.²⁾ Zoolang Nederland en Indië voor een belangrijk gedeelte elk hun eigen weg gaan bij de geldvoorziening, immers elk een eigen onafhankelijke circulatiebank hebben, is het handhaven van eene munteenheid niet op redelijke gronden te verdedigen. De munteenheid moge al geen dadelijke gevaren opleveren, het ligt toch in de rede om haar op te heffen, wanneer dat zonder bezwaar kan geschieden.

Ziedaar ongeveer de overwegingen der Commissie, waarmede wij ons in beginsel geheel kunnen verenigen. De argumenten, vroeger tegen de muntscheiding aangevoerd, hebben in den loop der jaren veel van hunne betekenis verloren. Meende Mr. N. P. van den Berg in 1913, dat de scheiding het crediet van Indië zou schaden, aangezien het onder het vigeerende stelsel a.h.w. eene garantie voor zijn teekengeld van Holland heeft gekregen, zoo kan men zich thans, nu het crediet van Indië in de geheele wereld wel gevestigd is, op dit argument niet langer beroepen. Ook behoeft men zich niet langer tegen de muntscheiding te verzetten wegens de financieele risico's, welke deze voor Indië met zich zou brengen. Meende Mr. Vissering in 1913 scheiding op dezen grond te moeten ontraden, reeds in 1920 waren de omstandigheden z.i. dermate gewijzigd, dat deze kant van de zaak geen bezwaar meer behoefde op te leveren. Indië toch had uit de aanmuntingen sinds 1912 een Muntfonds gevormd, dat als eerste reserve voor de verliezen op eene mogelijke ontmuting van zilvergeld zou kunnen worden gebezigd, terwijl voor wellicht denkbare, doch overigens weinig waarschijnlijke verdere verliezen zeer wel eene regeling te treffen is, waarbij met de belangen van Indië op billijke wijze kan worden rekening gehouden. En naast deze overwegingen dient te worden gewezen op het feit, dat juist sinds 1913 onze kennis van de nadeelen van muntunies van andere landen, in het bijzonder in tijd van oorlog, belangrijk is vermeerderd en dat deze kennis niet kan leiden tot hoogere waardeering van dit instituut als zoodanig.

Thans de uitvoering van de plannen der Commissie. Het ligt voor de hand, dat opheffing der bestaande munteenheid, die allermintst urgent is, indien mogelijk, niet mag geschieden op een kostbare wijze. Intrekking van alle thans circuleerende munten en vervanging daarvan door andere munten zou veel moeite en geld kosten en het resultaat zou daaraan niet evenredig zijn. Daarom stelt de Commissie voor, dat de scheiding slechts geleidelijk zal worden voltrokken door versleten munten te vervangen door munten van een nieuwen muntslag. Zij gevoelt er niet voor om voor Indië verdere uitvoering te geven aan de reeds meermalen genoemde wet van 1919, waarbij het gehalte onzer zilveren munten werd verlaagd, omdat zij meent, dat dan het gevaar van na-

¹⁾ Het omgekeerde gevaar, t.w. dat uit Nederland zilvergeld naar Indië zal worden gezonden, acht de Commissie thans evenmin urgent. Mocht het zich in de toekomst blijken voor te doen, zoo zou de Regeering daartegen, zooals de Commissie opmerkt, kunnen optreden door het uitvaardigen van een uitvoerverbod van zilvergeld.

²⁾ Ook dient te worden gewezen op de mogelijkheid, dat de Javasche Bank, in welker arbitragebedrijf de rentefactor zooveel minder belang heeft dan bij andere banken; reeds eerder dan particulieren tot zilververscheping naar Nederland zou kunnen overgaan.

bootsing te groot zal worden en dat de bevolking zulke munten van laag gehalte zal wantrouwen. Wel gevoelt zij daarentegen voor de in verschillende landen genomen proeven tot het in circulatie brengen van teekengeld, waarvan de intrinsieke waarde zeer dicht bij de nominale ligt, bijv. door toevoeging van een zeker quantum goud.

Naar aanleiding van dit voorstel rijzen twee vragen. Vooreerst, is het wel de meest eenvoudige weg om de scheiding te gaan bewerkstelligen door den vorm van het Indische geld te veranderen? Nederland heeft een veel kleineren zilvervoorraad dan Indië en men kan de scheiding van het muntwezen evenzeer bereiken door aan de Hollandsche guldens en rijksdaalders geleidelijk een anderen vorm te geven. Vreest men van nieuwheden op monetair gebied eenige onrust onder de Inlandsche bevolking, een vrees, die wij overigens niet geheel gemotiveerd achten, gezien het ook door de Commissie erkende feit, dat de Indische muntbiljetten nimmer door de bevolking zijn gewantwoord, zoo zou de zooveel aangegeven weg het voordeel hebben, dat men ook deze kwade kans, gesteld dan dat daarmede inderdaad gerekend zou moeten worden, wordt vermeden.

Dat wij ook voor het duurder maken van de Indische guldens, rijksdaalders en halve guldens weinig kunnen gevoelen, behoeft geen betoog meer, na hetgeen in ons vorige artikel werd opgemerkt over de wenschelijkheid om in dit opzicht juist tot eene zuiniger geldvoorziening te geraken.

Er zijn intusschen nog enkele punten bij de nadere uitwerking van de plannen der Commissie, welke niet onvermeld mogen blijven. Vooreerst is het duidelijk, dat door opheffing van de bestaande munteenheid Nederland gevrijwaard zal zijn voor terugvloeiing van zilver uit Indië en dat daarmede het moederlandsche belang gediend is. Maar de mogelijkheid bestaat, dat Indië, dat thans een eventueel teveel aan zilver aan Nederland kan kwijt raken, na scheiding van het muntwezen eens zou willen overgaan tot ontmuting van een deel van zijn zilvergeld. Het geval is wel niet waarschijnlijk, maar toch mogelijk, en daarom heeft de Commissie goed gedaan het onder oogen te zien. Zij stelt nu in haar Advies voor om voor de verliezen, welke Indië in dat geval zou lijden, een onderscheid te maken tusschen dat bedrag aan zilvergeld, hetwelk werd aangemunt onder vigueur van de Indische Muntwet 1912, ingevolge welke de op aanmuntung gemaakte winst in het Indische Muntfonds is gestort, en de rest van het in Indië circuleerend zilvergeld. Terecht stelt de Commissie zich op het standpunt, dat het zilver tot het bedrag, dat sinds de wet van 1912 is aangemunt, geheel voor risico van Indië komt. Blijkt het verlies op een te ontmunten quantum zilver, dat niet grooter is dan de aanmuntingen sinds de nieuwe muntwet, eventueel grooter dan het muntfonds, zoo moet derhalve Indië daarvoor opkomen. Anders wordt het geval, wanneer Indië nog meer wil gaan ontmunten, dan er sinds 1912 aan zilver is bijgekomen. Dan zou het onbillijk zijn het verlies op Indië te laten drukken, althans voor het volle bedrag, aangezien het hier ten deele zilver betreft, dat van Nederland naar Indië is toegevloeid sinds het tijdstip, waarop wij tot den hinkenden standaard zijn overgegaan. Het is moeilijk na te gaan, in hoeverre Nederland en in hoeverre Indië hier het risico moet dragen. De Commissie is daarom zoo verstandig geweest den knoop door te hakken en doet het voorstel het verlies tot een bedrag van 25 millioen op Nederland te doen drukken. Zooals gezegd, het is niet waarschijnlijk, dat Indië ooit tot zoo aanzienlijke bedragen teekengeld zal gaan intrekken, want dan zou er in de toekomst een enorm teveel moeten ontstaan. Maar evenals de geheele regeling van de opheffing der munteenheid op mogelijkheden in de toekomst gericht is, zoo was het ook hier goed om met alle eventualiteiten rekening te houden.

De leiding van de distributie van het zilver in

Indië wenscht de Commissie aan de Javasche Bank op te dragen, waardoor de uniformiteit in de geldvoorziening van het land zal worden bevorderd. Mocht de Javasche Bank van oordeel zijn, dat de zilvervoorraad, welken zij zal hebben te beheeren en die een onderdeel van hare metaaldekking zal vormen, te groot zou worden, zoo stelt de Commissie voor, dat de Regeering de circulatiebank de goudwaarde van dezen zilvervoorraad zal garandeeren, opdat zij uit dezen hoofde geen verliezen zal lijden.

Met betrekking tot de inwisseling van het bankpapier in Indië heeft de Commissie geen wijziging van den bestaanden toestand voorgesteld. Dat behoefde ook niet, omdat zich volgens haar Advies voor Indië niet de moeilijkheden voordoen, welke men in Nederland zou ontmoeten. Het zilvergeld toch zal in Indië niet van karakter veranderen en de Javasche Bank zal het dus ook in de toekomst kunnen bezigen voor de inwisseling van haar bankpapier.

Wel stelt de Commissie voor om eene bepaling uit de Javasche Bankwet 1922 te schrappen, t.w. het vierde lid van artikel 15, waarbij aan de circulatiebank de verplichting wordt opgelegd om tegen inlevering van munten met kracht van wettig betaalmiddel tot ieder bedrag bankpapier ter beschikking te stellen van het Gouvernement. Dit laatste heeft het daardoor in de hand om den zilvervoorraad van de Javasche Bank ad libitum op te voeren. Dat acht de Commissie onjuist. Blijkt er een teveel aan zilvergeld te bestaan, zoo moet niet de circulatiebank daarmede worden opgescheept, doch de Minister van Koloniën moet dezelfde bevoegdheid krijgen, welke reeds in 1884 aan zijn collega van Financiën is toegekend, t.w. om een zeker bedrag aan zilvergeld in te trekken en het zilver te verkoopen. Deze bevoegdheid behoefde onder het vigeerende stelsel in de Indische Muntwet 1912 niet te worden opgenomen, doch dit zal in geval van muntscheiding wel moeten geschieden.

Ten aanzien van de Indische Muntbiljetten doet de Commissie een voorstel, dat overeenkomt met dat voor het moederland. Wij hebben onze bezwaren tegenover het laatste reeds in ons vorig artikel uiteengezet en behoeven deze dus niet te herhalen. Het treft voor Indië welhaast in nog meerdere mate, dat de Commissie niet heeft voorgesteld om de Javasche Bank bevoegdheid te geven tot uitgifte van klein papiergeld, waar zij deze instelling, zooals wij zagen, de leiding wil geven bij de distributie van het zilvergeld.

Aan het slot van haar Advies behandelt de Commissie enkele ondergeschikte punten, waarvan wij nog even melding willen maken. Zoo vooreerst de vraag, of Indië een eigen muntfabriek zal moeten hebben, als de scheiding doorgaat. De vorige President van de Javasche Bank, de heer Zeilinga, tegenstander van de scheiding van het muntwezen, meende, dat, mocht het hiertoe komen, de noodzakelijke consequentie zou zijn, dat Indië een eigen muntfabriek zou krijgen.¹⁾ Met Mr. Vissering²⁾ en den Muntmeester Dr. Hoitsema³⁾ is de Commissie terecht van meening, dat zulk een muntfabriek niet noodig en zeer duur zou zijn. Zij voegt daar overigens aan toe, dat dit eene zaak is, waarover t.z.t. de Indische autoriteiten zullen hebben te beslissen en die niet van Nederland uit kan worden uitgemaakt.

Een ander punt betreft de vraag, of bij scheiding van het muntwezen ook moeilijkheden kunnen ontstaan bij de betaling van coupons en lossingen der Indische leeningen. De Commissie meent van niet, aangezien bij de uitgifte dezer leeningen werd uitgegaan van de veronderstelling, dat deze betalingen ter keuze der houders zouden kunnen geschieden in

Hollandsche of in Indische guldens. Feitelijk zijn dat reeds thans twee verschillende geldeenheden. Eene muntscheiding zal dus in den toestand geen verandering brengen.

Wij meenen hiermede het voornaamste uit het Advies van de Staatscommissie voor het Muntwezen te hebben aangestipt. Het blijkt, dat de Commissie in Indië aanmerkelijk minder heeft willen veranderen dan in het moederland: in de kolonie geen beperking van de kracht van wettig betaalmiddel van het zilvergeld, geen verandering derhalve in de wijze van inwisseling van het bankpapier der circulatiebank met alle gevolgen van dien. Hoofdzaak vormen de maatregelen tot geleidelijke opheffing der munteenheid met het moederland.

Daarmede kunnen wij instemmen. De Commissie is erin geslaagd, om niet slechts een voorstel te doen, dat in theorie bevredigt, doch zij heeft tevens eene wijze van doorvoering van het voorstel aan de hand gedaan, waardoor de kosten beperkt zullen blijven. Daar staat echter tegenover, dat tegen verschillende details van het plan nog wel enkele bedenkingen kunnen worden aangevoerd.

Ook met betrekking tot Indië geldt echter datgene, wat wij reeds bij de bespreking van de voor Holland bestemde voorstellen hebben opgemerkt: de Commissie heeft zich gehouden aan eene hervorming van het bestaande stelsel van ons muntwezen, doch heeft zich niet gevaagd aan voorstellen, die verder dan dit kader gaan. Ook na het verschijnen van dit belangrijk Advies zal daarom over deze zaak het laatste woord nog wel niet gesproken zijn.

G. M. V. S.

DE VRACHTENMARKT GEDURENDE DE EERSTE ZES MAANDEN VAN 1926.

Stelt de overzichtschrjver, die wekelijks of halfmaandelijks voor de taak geplaatst wordt een beschouwing aan de vrachtenmarkt te wijden, zich bloot aan het allerminst denkbeeldige gevaar in weinig belangwekkende herhalingen te vervallen, het verwijt van eentonigheid behoeft den schrjver, die zijn „kroniek” over een halfjaarlijksche periode uitstrekt niet te trefen. Dit geldt meer in het bijzonder het thans afgesloten zes-maandelijksche tijdvak, dat retrospectief beschouwd een merkwaardig prijsverloop te zien geeft en het materiaal verschafft, dat mij in staat stelt, om voor dit tijdschrift een overzicht der vrachtenmarkt gedurende het eerste semester 1926 te schrjven. Door zeer ruim aanbod van tonnage en inferieure, lichte kwaliteit tarwe liep het vrachtenpeil in de La Plata-rivier reeds in de eerste maand des jaars in vergelijking met de hooge Decembervrachten niet minder dan 5/- per ton tot circa 17/- voor Januari/Februari ruimte van de benedenrivier terug. Ook de Noord-Amerikaansche markt was bij gebrek aan vraag naar graan zoowel op het Europeesche Vasteland als in Engeland, uitermate lusteloos. Met uitzondering van Australië, dat een aantal schepen bevrachtte op de basis van ca. 43/6 per ton van Zuid-Australië of Victoria naar de Middellandsche Zee/Ver. Kon./Eur. Vasteland, waren de zaken op de Oostersche markt beperkt, terwijl ertsvrachten van de Middellandsche Zee op een laag peil bleven. Kolenvrachten van Wales naar Zuid-Amerika daarentegen waren als gevolg van de weinig gunstige thuisvrachten — reeds eerder wezen wij op deze wisselwerking — aanvankelijk prijs-houdend op basis van ca. 15/6 per ton. Een teleurstellend begin derhalve en de desillusie was voor de reeders te pijnlijk waar het vrachtenpeil aan het eind van 1925 voor de zooveelste maal verwachtingen van betere tijden voor de algemeene vrachtvaart had gewekt.

De lustelooze stemming op de La Plata-markt, geaccentueerd door het overvloedig aanbod van ruimte, droeg er toe bij de vrachten van de overige afluadcentra te drukken. Steeds weer blijkt, welk een gewichtige rol deze „pivot-markt” speelt. Bij levendige

¹⁾ Verslag van den President van de Javasche Bank 1922/3, blz. 33, v.v.

²⁾ Muntwezen en Circulatiebanken in Nederlandsch-Indië, blz. 379, v.v.

³⁾ De Economist 1921, blz. 755, v.v.

vraag naar ruimte van Zuid-Amerika loopen de vrachten van Cuba, van de Golf van Mexico en van Noord-Amerika en — door indirecte wisselwerking — van Australië en Montreal bij minder ruim aanbod van tonnage dan anders het geval pleegt te zijn, in meerdere of mindere mate op. Precies het tegenovergestelde ziet men gebeuren bij geringe vraag naar ruimte van de La Plata-rivier. De gewoonlijk maar al te talrijke op speculatie daarheen gedirigeerde schepen drukken de markt niet alleen tot een vaak belachelijk laag peil — wij toonen dit nog nader met cijfers aan — maar worden vaak ook deels genoodzaakt bij gebrek aan retourlading elders emplooi te zoeken. Dit zagen wij wederom in Januari gebeuren toen booten in ballast van de La Plata-rivier en Rio de Janeiro naar Australië, een ballastreis van 38/40 dagen, en van Brazilië naar de Noord-Pacific, een ballastreis van ca. 35 dagen vertrokken. Terloops releveeren wij het troostelooze schouwspel in de eerste maand des jaars van een ballastreis van Port-Said naar Vancouver — 43/45 dagen — om daar tot het poovere vrachtcijfer van 30/- per ton een lading graan voor het Vereen. Kon./Vasteland te laden. Toen van de La Plata-rivier nog 18/- werd betaald — een cijfer dat op zichzelf allerminst reden tot voldoening geeft — was het mogelijk van Australië 42/6 à 43/6 per ton te bedingen. Toen echter de vracht van Zuid-Amerika tegen het einde van Januari terugliep tot 15/-, zakte het vrachtenpeil van Australië tot ca. 35/-, de vrachten van de Pacific van 32/6 tot 30/- per ton en graanvrachten van Noord-Amerika van 3/- tot 3/3 per quarter van 480 lbs. zwaar graan tot circa 2/3 per quarter.

De toestand werd nog verergerd door het vrij groot aantal schepen, dat zoowel van Engeland als van Rotterdam — ten gevolge der staking in de Noord-Amerikaansche anthracietmijnen — aanvankelijk tegen geheel onvoldoende vrachtcijfers naar Noord-Amerika werd bevracht. Terecht redeneerden reeders, dat een dergelijke reis, die een deel der kosten aan de uitreis verbonden, dekte, een risico was, dat men redelijkerwijze mocht loopen; men was dan in Noord-Amerika met een klein verlies, dat bij een normaal verloop der thuisvrachten gemakkelijk kon worden gedekt. Eens te meer ondervonden deze reeders echter, dat in het na-oorlogsch tijdperk alle logica faalt en de werkelijkheid altijd weder anders is dan de op jarenlange — vóór-oorlog — ervaring gegronde berekeningen. Noord-Amerika toch exporteerde bij gebrek aan vraag bijna geen graan naar Europa en door de ineenstorting van de La Plata markt volgde het vrachtenpeil der nabije markten als Gulf, Cuba, etc., zooals wij hierboven reeds aantoonde, overal een dalende richting. Zoo zagen wij in de maand Februari het al even ongewone cshouwspel van ballastreizen van Noord-Amerika naar Europa. Men bedenke, dat dit geschiedde in een tijd die anders voor het reederij-bedrijf niet tot de slechtste des jaars behoort.

Eind Februari werd een prompte boot van 7500 tons van Bahia Blanca naar het Vereen. Kon./Vasteland bevracht op basis van 11/6 per ton. Van Cuba werd voor het vervoer van suiker naar dezelfde bestemmingen het lage cijfer van 15/- betaald, terwijl Noord-Amerika een boot van ca. 6000 tons naar het Vasteland bevrachtte op basis van 1/9 per quarter. Men behoeft deze cijfers slechts met die welke in Januari betaald werden te vergelijken om ook als leek den omvang der depressie op de vrachtenmarkt te realiseeren.

Gezien de abnormaal lage thuisvrachten van Zuid-Amerika moest het peil der uitgaande kolenvrachten wel stijgen ten einde ruimte voor Zuid-Amerika te secureeren; zoo zien wij dan ook de vracht voor kolen van Wales naar Buenos Ayres/La Plata tot 20/6 p. ton voor eind Februari aflading oploopen.

Ook Maart brengt aanvankelijk geenerlei verbetering, doch tegen het einde dier maand ontwikkelt zich eenige meerdere vraag van Zuid-Amerika, terwijl met het oog op de mogelijkheid eener staking in de

Engelsche mijnen per ulto. April ook ruimte voor het vervoer van kolen naar de Middellandsche Zee en Zuid-Amerika goed gevraagd blijft. Eind Maart/begin April komt een aantal bevrachtingen voor prompte zoowel als April/Mei tonnage van de La Plata rivier tot stand en wel tot vrachtcijfers, varierende tusschen 14/- en 20/-, al naar gelang van grootte en positie. De hoogste vracht werd bedongen door de „Magdalena” der reederij Lensen te Terneuzen, een „spot”-boot, d.w.z. ter plaatse aanwezig zijnde, voor het vervoer van ca. 4000 tons lijnzaad. Trouwens de hoogere vrachten werden uitsluitend voor de spoedig beschikbare ruimte betaald. Van Noord-Amerika waren de vrachten voor graanvervoer daarentegen op het uiterst lage peil van \$ 0,08 per 100 lbs. voor gerst, terwijl Cuba zonder moeite ruimte kon bevrachten op basis van 13/-, met bestemming naar Vereen. Kon./Vasteland.

Eind April toont de vrachtenmarkt geringe teekenen van herstel. La Plata bevracht een aantal schepen voornamelijk voor Mei-aflading tot vrachten varierende tusschen 17/6 en 21/- per ton; San Domingo suiker-exporteurs betalen 15/9 tot 16/3 per ton naar Vereen. Kon./Vasteland en Montreal doet zijn intrede door enkele schepen te bevrachten op basis van 12½ à 13 dollarcenten per 100 lbs. naar Antwerpen/Hamburg. De Oostersche markt verkeert nog steeds in een toestand van uiterste depressie; van Sydney wordt een boot van circa 5000 tons bevracht tegen 27/6 per ton, lossen in het Vereen. Kon./Vasteland/Middell. Zee. Kolenvrachten van Wales naar Zuid-Amerika zijn als gevolg van de betere thuisvrachten teruggelopen tot 15/- à 16/- per ton, terwijl de vraag voor ruimte naar de Middellandsche Zee aanzienlijk minder is met als gevolg lagere vrachten. De ertsvrachten van de Middellandsche Zee blijven intusschen op een peil, waarbij het loonender is de schepen van groter type, die met kolen zijn uitgegaan, in ballast huiswaarts te doen keeren. Wel worden verschillende booten met het oog op het dreigende kolen-conflict, van Huelva en Sebenico naar Noord-Amerika bevracht doch de cijfers die hiervoor betaald worden zijn al evenmin aantrekkelijk.

Wanneer in Mei het werk in de Engelsche kolennijnen — met als kort maar hevig intermezzo de algemeene staking — wordt neergelegd, zien wij aanvankelijk weinig verandering op de vrachtenmarkt. De zaken van Zuid-Amerika zijn beperkt van omvang, al handhaven de thuisvrachten zich vrijwel op basis van 18/- tot 20/- per ton, terwijl de zaken van Noord-Amerika zich voornamelijk beperken tot kolenvrachten van Hampton Roads naar Zuid-Amerika en de Middellandsche Zee. Engeland heeft aanvankelijk nog voldoende voorraad en de handel geeft voorloopig de voorkeur aan een politiek van afwachten. Voor reeders wier schepen aan deze zijde van den Atlantischen Oceaan zijn, is intusschen de reeds spoedig scherp oplopende prijs der Westfaalsche bunkercolen een zeer nadeelige factor, die de reis-resultaten te meer beïnvloedt waar tegenover deze meerdere uitgave vooralsnog geen equivalent in een hooger vrachtenpeil wordt gevonden. Medio Mei ontwikkelt zich goede vraag van Montreal tot oplopende vrachten, nl. 14 dollarcenten per 100 lbs. naar Antwerpen/Hamburg, 17 dollarcenten per 100 lbs. naar de Middellandsche Zee. Volledigheidshalve vermelden wij den nog steeds troosteloozen toestand der Oostersche markt, waar de hoogste vracht, die van Bombay/Marmagoa/Karachi te maken is 13/6 à 14/- per ton draagvermogen bedraagt. Men vergelijkte dit cijfer met vrachten van 30/- per ton draagvermogen in Januari/Februari '25 betaald om zich een duidelijk beeld te vormen van de „depressie in het Oosten”! Eind Mei komen de eerste bevrachtingen voor het vervoer van kolen van Noord-Amerika naar het Vereen. Koninkrijk op basis van \$ 2,75 per ton met vrije, gegarandeerde lossing tot stand. Dit cijfer laat bij den hooger prijs der bunkercolen die voor de uitreis moet worden betaald, geen winst van eenige beteekenis en het is duidelijk, dat de

vrachten, naarmate de vraag aanhoudt en zich uitbreidt, moeten oploopen. Dit geschiedt dan ook in den loop der maand Juni, toen voor „spot”-booten \$ 4,25 per ton werd betaald. Men krijgt eenig idee van den grooten omvang dezer kolenbevrachtingen, wanneer men zich rekenschap geeft van het feit, dat gedurende de achtste week van de kolenstaking circa 80 schepen voor het vervoer van kolen van Noord-Amerika naar Engeland werden bevracht! Zelfs tot de inmiddels tot circa \$ 4 voor eind Juli/begin Augustus gedaalde vracht, zijn deze kolenladingen allerminst van aantrekkelijkheid ontbloot. Weliswaar zijn de bunkerprijzen voor Westfaalsche kolen — het overgrote deel der schepen in ballast van Engeland, Scandinavië of ons land vertrekkend en niet voldoende bunkerkolen aan boord hebbende, bunkert aan de Vondelingenplaat, in de Poortershaven of in Schiedam — thans gestegen tot circa 28/- per ton voor ongezeefde kolen met opties ten aanzien der gedeeltelijke levering van gezeefde kolen tot hooger prijs dan wel van briketten of eierkolen, doch te Hampton Roads leveren de bevrachters elk gewenscht kwantum tegen \$ 5,10 vrij aan boord en getrimd in de bunkers. De schepen zijn met inbegrip van tijdverlies uit hoofde van ontsmetting — de quarantainevoorschriften zijn in de Vereenigde Staten zeer scherp — binnen 2/3 dagen beladen, de reis over den Transatlantischen Oceaan is in dezen tijd van het jaar niet zoo bezwaarlijk en „the only fly in the ointment” is de ten gevolge van de verouderde outillage in de meeste Engelsche havens uiterst trage lossing.

Door de groote vraag naar ruimte voor deze kolentransporten zijn de vrachtcijfers van Montreal, van de Golf van Mexico, evenals van Cuba en Zuid-Amerika vrij scherp opgelopen. Montreal doet weliswaar zeer weinig zaken, maar de vrachten bewegen zich op basis van ongeveer 15 à 15½ dollarcenten per 100 lbs. zwaar graan. Voor Juli tonnage van de Gulf wordt circa 20 dollarcenten per 100 lbs. zwaar graan naar Rotterdam/Antwerpen betaald, Cuba is in de markt op basis van 21/9 per ton naar het Vereen. Kon./Vasteland en de reeders die „spot”-booten in de La Platarivier hebben, weigerden 29/- per ton en verlangden 1/- meer.

De Korte Vaart profiteert mede ten gevolge der vraag voor ruimte van Duitse Noord- en Oostzeehavens, Rotterdam en Antwerpen voor kolenvervoer naar Engeland, waarvoor naar gelang van grootte en bestemming 6/- à 8/6 wordt betaald. De houtvrachten zijn dit seizoen op laag peil en weinig loonend.

Is het op dit oogenblik dus ontegenzeggelijk „couleur de rose”, wij herhalen wat wij reeds elders als onze meening uitspraken toen wij de huidige opleving „a flash in the pan” noemden. De gangmaker is Noord-Amerika als kolenexporteur en het is duidelijk, dat op dezen toevalligen factor geen reële verwachtingen eener blijvende verbetering gebaseerd mogen worden. Wij laten de dreigende voornemens van den U. S. Shippingboard, die, naar verluidt, voornemens is ca. 500.000 tons ruimte voor de graanvaart van de Gulf uit te rusten met graanschotten etc. en in de vaart te brengen „ten einde aan de uitbuiting van den Amerikaanschen graanhandel door de buitenlandsche reeders paal en perk te stellen” buiten beschouwing en bepalen ons tot de oorzaak der huidige stijging en de logischerwijze te verwachten gevolgen van een opheffing der kolenstaking. Deze gevolgen zullen zich, indien wij ons niet zeer bedriegen, uiten in een terugkeer van het vrachtenpeil tot het pre-stakings niveau. Niet eens zijn wij het met enkele optimistische reeders, die voor de zooveelste maal in den huidige „boom” aanwijzingen eener algemeene opleving bespeuren. Veeleer beschouwen wij de kolenstaking als een oorzaak van ernstige ontwrichting onder welke noodlottige gevolgen de wereldhandel nog gedurende langen tijd gebukt zal gaan. Ook de financiële moeilijkheden in Frankrijk en België zijn voor de beoordeeling der naaste toekomst niet te verwaarloozen

factoren. Tegenover de hausse van het oogenblik... vijf maanden van verlies-latende vrachten en een onzekere toekomst! De moderne reeder is door de ervaring der laatste jaren echter opportunist geworden en zoo zijn wij het duo Cook & Smith dankbaar voor de huidige opleving en brengen wij het „make hay whilst the sun shines” dankbaar in practijk.

Rotterdam, Juli 1926.

C. V.

DE BELGISCHE FRANC.

De heftige schommelingen, die de Fransche franc ten gevolge van de herhaalde wisselingen van ministerie heeft gemaakt, hebben weers de aandacht gevestigd op de willooze afhankelijkheid waarin de Belgische franc zich tegenover hem bevindt. Alhoewel het niet te ontkennen valt dat men in België althans meer goeden wil heeft getoond om de munt te stabiliseeren, en men ook tot een concentratie van bevoegdheid in handen der regeering heeft toegestemd, die onmiddellijk en doortastend optreden mogelijk maakt, heeft de Belgische franc alle schommelingen van den Franschen meegemaakt. Dit kan niet aan iets anders toe te schrijven zijn dan aan het feit, dat de maatregelen der regeering een verkeerden weg uitgaan en daardoor zonder effect blijven. Men zou kunnen zeggen, dat het Belgisch stabilisatieplan zoo absoluut onvruchtbaar is, omdat zijn principieele grondslag niet deugt. De achterlijkheid van den stand der economische theorie in België wreekt zich hier op een lugubere wijze. Ten eerste is daar het probleem der bezuinigingen op de staatsuitgaven, en de verhooging der belastingen. De ernst hiervan is nog steeds niet tot de verantwoordelijke personen doorgedrongen. Men denkt nog steeds alleen aan den psychologischen invloed van de aankondiging van bezuinigingen, die inderdaad bestaat, maar vergeet, dat deze invloed slechts blijvend kan zijn wanneer hij door werkelijke bezuinigingen wordt versterkt.

Wat ervan te zeggen, dat men een vermindering der uitgaven heeft verkregen door 10,750 miljoen aan loonen voor den postchequedienst over te schrijven van het budget op de uitgaven van dien dienst, of door de 20 miljoen jaarlijksche uitgaven voor de pensioenen der oud-strijders over te schrijven op de... begroting van 's lands schuld, zoodat men deze verbruikuitgaven, op een oogenblik, dat het land zucht onder de schulden, toch maar weer op de kapitaalrekening schrijft.

Het verslag van den heer C. van Overbergh aan den Senaat, aan hetwelk deze punten ontleend zijn (hij vindt er geen aanleiding tot kritiek in), is dan ook van een groote voorzichtigheid in zijne conclusies, wat betreft de mogelijkheid eener sluitende begrooting. Hij zegt toch:

Uit gedachtenwisselingen blijkt, dat de Regeering nog geen definitief plan heeft vastgesteld; doch zij zal geen nieuwe belastingen meer vestigen. (Verklaring van den heer Francqui aan de pers op 26 Juni 1926). (dus in dit opzicht heeft de regeering zich reeds gebonden v. G.).

Op te merken valt, dat zoo de Regeering, zooals hooger gezegd wordt, 250 miljoen bezuinigingen verwezenlijkt, zóó zij erin slaagt het crediet te herstellen en er akkus toe komt de voor de Nationale Kas voor oorlogspensioenen voorziene leening te doen werken (dit is het brengen op de kapitaalrekening der pensioenen v. G.), zoo men rekening houdt met de hoogere opbrengst van sommige begrotingsontvangsten, voorzien uit hoofde van de daling van den franc; zoo naar het voorbeeld der vorige jaren, de rechtstreeksche belastingen meer zullen opbrengen dan werd voorzien; zoo men rekent dat de staatsbedrijven zich zullen moeten kunnen bedruipen (er is nu een tekort van ruim 400 miljoen, v. G.) zelfs voor de uitzonderlijke werken, dan schijnt het dat, indien deze vooruitzichten worden verwezenlijkt, en in de mate waarin zij het zullen worden, er zich in het tekort der begrootingen merkelijke verbeteringen zullen doen gevoelen (dus ook dan nog geen evenwicht).

Tusschen de maatregelen, die de regeering onder-tusschen getroffen heeft, heeft vrijwel geen enkele

betrekking op het bereiken van bezuinigingen op de uitgaven.

Wel daarentegen, en dit is het tweede punt van belang, hebben die maatregelen betrekking op het opleggen van spaarzaamheid aan de bevolking. Bruin brood, beperking van het lichtverbruik, sluiting der nachtcafé's enz., enz. Hierbij hinkt de regeering op twee gedachten, want het evenwicht in de begrooting wil zij juist bevorderen door onrechtstreeksche belastingen die dus uitgaan van de veronderstelling van een gelijkblijvend verbruik. Nu is het ongetwijfeld altijd nuttig de spaarzaamheid aan te moedigen. Maar men vraagt zich toch eenigszins verwonderd af, wat deze maatregelen met het tekort op de staatsbegrooting hebben te maken. Het is echter weer de leer van de betalingsbalans, die de heeren tot deze maatregelen heeft geleid. Men moet den invoer tegengaan om het geld te stabiliseeren. Op deze nevenkwesitie, die zich wel van zelf zou regelen, concentreert zich alle aandacht. Hiertoe wordt ook de gelduitvoer verboden en tegengegaan. Zoo is het parket opgetreden bij een Antwerpsche bank, die er in de pers van beschuldigd werd, francs op buitenlandsche markten te verkoopen. Het komieke in het geval is, dat een der beheerders dezer bank is... de heer *Francqui*, de „grootte man” van dit ministerie, die aldus een der eerste slachtoffers van zijn eigen maatregelen zou moeten worden. Een bewijs, hoe onwezenlijk deze bepalingen zijn.

De laatste berichten spreken zelfs van het oprichten van een circulatiebank voor goudfrancs, waar de exportindustrie alleen gebruik van zou kunnen maken. Alhoewel ik nauwelijks op grond van het niet bevestigde bericht kan gelooven, dat men zoo ver zou gaan in de dwaasheid, zou het niet met de mentaliteit, die zich in alle maatregelen verraadt, in strijd zijn, wanneer het wel geschiedde. Deze maatregel zou natuurlijk de volledige instorting van den ouden Belgischen franc ten gevolge hebben.

Ten derde blijft de aandacht van de regeering zich in eene veel te hooge mate concentreeren op het probleem der vlottende schuld. De voorstelling van de zaak, die algemeen wordt gegeven, dat wanneer men dezen hoek maar omzeild heeft, de weg naar de stabilisatie reeds half is afgelegd, getuigt van een angstwekkend gebrek aan gevoel voor proportie. Men zou met meer juistheid kunnen zeggen, dat de oplossing der kwestie der vlottende schuld een gevolg moet zijn der stabilisatie dan omgekeerd. Deze week zal de poging ondernomen worden om dit probleem der vlottende schuld zelfstandig op te lossen. Dit moet geschieden door de oprichting der „Maatschappij der Belgische Spoorwegen”, deze zal opgericht worden met een kapitaal van 11 milliard. Deze komen aan den Staat, in ruil van het spoorwegnet, 1 milliard onvervreembare aandelen houdt hij in portefeuille, 10 milliard worden gestort in het amortisatiefonds der vlottende schuld, dat ze in coupures van 500 franc zal verkoopen, en er vlottende schuld (bedrag 8 milliard) voor zal inkooplen à rato van 2 milliard per jaar.

Er wordt verwacht, dat deze aandelen koopers zullen vinden, eenerzijds onder de houders der vlottende schuld, anderzijds in het buitenland. Ik kan dit optimisme tot mijn spijt niet deelen.

Welke reden zou men hebben, wanneer men de schatkistbons van den Belgischen Staat niet aanvaardt, de aandelen van de „Maatschappij der Belgische Spoorwegen” wel aan te nemen?

De aandelen zullen in de eerste plaats een vaste rente genieten, waar de Staatskas borg voor staat, en verder zullen zij voor de helft deelen in de overwinst, die gemaakt wordt.

De schuld van den Staat in zijn geheel wordt gewaarborgd door de bezittingen en de inkomsten van den Staat. Wat men met deze manoeuvre doet is: een bepaald gedeelte van schulden en bezittingen uit den algemeenen boedel nemen en apart te administreeeren. Een voordeel kan dit alleen opleveren voor de houders van die nieuwe titels, wanneer men een veel

grooter gedeelte van den boedel dan van de schulden afzonderd. Dit zal dan wel ten opzichte van de houders van andere staatschuld een grof machtsmisbruik beteekenen. Maar 't zal althans een oplossing brengen.

Nu is ongetwijfeld de verhouding der waarde van het Belgisch spoorwegnet tot 8 milliard, gunstiger dan die van het Belgische Staatsbezit in het algemeen ten opzichte der schuld van pl.m. 90 milliard.

Maar deze spoliatie der andere schuldeischers van den Staat verbetert weinig de positie van de houders der aandelen der Staatsspoorwegen. Want wanneer de waarde van een aandeel voor een groot deel door het commercieel resultaat wordt bepaald, dan is dit van de toekomstige maatschappij niet veel waard. Er is het laatste jaar een tekort van een kleine 200 millioen op de exploitatie der spoorwegen.

Het in uitzicht stellen van een surplus-dividend is dus niet van eenig cynisme ontbloot.

Het tegenargument hiertegen is, dat een betere exploitatie mogelijk is. De Staat behoudt echter de meerderheid der stemmen in de aandeelhoudersvergadering; daar is voor gezorgd. De positie van het personeel is verzekerd geworden; alleen op deze voorwaarden hebben de socialistische ministers willen marcheerden. Verhooging van de tarieven van het goederenvervoer wordt tegengesproken door leden der regeering, en zou ook in strijd zijn met de belangen der exportindustrie, die bij haar den doorslag geven, en met de handhaving van de rol van België als transit-land; ja zelfs tegen een belangrijke verhooging van de personentarieven zijn bezwaren, omdat zij „declassering” der reizigers zou ten gevolge hebben.

Waar moeten dan de enorme verschillen, die noodig zijn om het verlies in een aanzienlijke winst te doen verkeeren, vandaan komen?

Ik vrees dan ook voor de uitgifte der aandelen een mislukking. Deze zal niet zoo eclatant zijn als dit bijv. bij de goudleening van Caillaux of de Belgische Congoleening met goudmijnpremie het geval was, omdat hier de uitgifte immers langzamerhand zal geschieden naar gelang er vlottende schuld vervalt. Aan de vermindering der vlottende schuld zal men het succes der uitgifte kunnen beoordeelen. De komende maanden zullen het moeten leeren.¹⁾

Maar wat er ook van zij, voor de stabilisatie heeft heel de kwestie niet meer dan een secundair belang. De mislukking der uitgifte kan door haar psychologische gevolgen kwaad doen. Het slagen ervan laat het stabilisatieprobleem bestaan. Men kan hoogstens tijd winnen.

Het stabilisatieprobleem is een credietprobleem en zoo lang men hiervoor de oogen sluit, zal men in België niets bereiken. Naast een werkelijk evenwicht in de begrooting is een drastische verhooging van het disconto een *conditio sine qua non*.

De eisch van een dergelijke verhooging wordt steeds dringender, want niet alleen tot tegengaan van de vergrooting der rechtstreeksche en onrechtstreeksche circulatie is zij noodig, ook als rem van de marktfactoren, die de wisselkoersen ongunstig beïnvloeden is zij het eenige middel dat althans een redelijke kans op succes heeft.

Wanneer men het Belgisch disconto van 7 pCt. tot bijv. 47 pCt. verhoogde, dan zou men, naar een beperking van het crediet, die op zichzelf van doorslaggevende beteekenis is, bereiken:

1o. dat het speculeeren à la baisse door het ruimschoots compenseeren van het termijn-verschil zijne aantrekkelijkheid verliest;

2o. dat de medesleepende invloed van den Franschen franc wordt uitgeschakeld. Deze invloed bestaat daarin, dat Fransche bankiers ten gevolge van de nauwe verwantschap tusschen Belgische en Fransche

¹⁾ De laatste berichten spreken van een gewaarborgden wisselkoers van 175 frs. per £, voor deze „aandelen”. Hun obligatie-karakter zou daardoor door de regeering zelf worden geaccentueerd. De vraag is echter, zal de rente in vreemd geld worden betaald? Daar verluidd niets van.

banken, in België hun wissels verdisconteeren, wanneer de Belgische koers hooger is dan de Fransche en zich dan met Belgische francs buitenlandsch geld verschaffen. Zoo passen zij t. o. van België de practijk toe, die België jaren lang, zoowel door de Nationale Bank als door de particuliere banken t. o. van Frankrijk heeft toegepast.

Ik meen, dat er de volgende maanden meer aanleiding voor Frankrijk zal zijn om aldus op België te drukken dan omgekeerd. De stabiliteit der regering-Poincaré lijkt me niet grooter dan de vroegere, wanneer het op het treffen van maatregelen zal aankomen. Het is niet omdat M. Herriot op eigen verantwoording in de regering zit, dat de radicalen en socialisten van meening zullen veranderen. Wat er ook van zij, het zou voor België verstandig zijn, waarborgen te zoeken. Het verdisconteeren van Fransche wissels in België zou zijn aantrekkelijkheid verliezen bij een rente van om de 50 pCt. Mocht dit een verhooging, ook in Frankrijk, met zich brengen, dan zou men beide landen met het gelukkig resultaat kunnen feliciteeren.

Nu weet ik wel, dat er belangrijke bezwaren zijn tegen een dergelijke drastische renteverhoging.

1o. Is daar de slechte toestand der steenkolenindustrie, die door een verhoging der rente nog moeilijker zou worden. Maar men zal toch niet buiten deze verhoging kunnen. Door den zuren appel moet toch heengebeten. Is het dan niet verstandiger, het nu te doen, nu de levenskansen ten gevolge van de staking in Engeland tijdelijk weer aanzienlijk beter zijn. En men zal zich in België zelf ten opzichte van het lot, dat een belangrijk gedeelte van die industrie binnen afzienbaren tijd beschoren is, toch wel geen illusies meer maken. Ministerieele uitlatingen wijzen daar t.a. op.

2o. Het probleem der staatsschuld. Men zal geen enkel schatkistbiljet meer tegen 7 pCt. kunnen geplaatst krijgen, waartegen men ze tegenwoordig aan den man tracht te brengen. Dit is inderdaad zoo. Er is echter een eenvoudige oplossing voor. Ook de rente van het schatkistpapier op ongeveer 50 pCt. brengen.

Ongetwijfeld zou dit duur zijn. De vlottende schuld bedraagt 8 miljard, verhoging der rente met 40 pCt. beteekent dus 5 miljard per jaar. Laat ons zeggen dat een dergelijke hoogte der rente gedurende dien tijd vereischt is. Hiertegenover staat echter dat de buitenlandsche schuld bedraagt pl.m. 200 miljoen £. Een stijging van het £ van 200 tot 250 franc zou een verhoging van het bedrag der buitenlandsche schuld verhoogen van 40 miljard franc tot 50 miljard. Beteekent een verlies van 10 miljard. Denkt men soms dat het £ minder dan 50 punten zou stijgen wanneer men niet tot serieuze maatregelen overgaat?

Het probleem der stabilisatie wordt dringend in België. De tijd, dat de staat bij daling van het geld feitelijk voordeel had is voorbij. Bij een buitenlandsche schuld van 200 miljoen £ en een binnenlandsche van 40 miljard houden beiden elkander in evenwicht bij een £ koers van 200. Tot nu toe won de staat meer aan de depreciatie ten koste zijner burgers, dan hij verloor door de stijging der buitenlandsche schuld. Nu is die verhouding omgekeerd. Het is dan ook wel daaraan te wijten dat er zulke hardnekkige pogingen worden aangewend op de wisselmarkt om dezen koers te handhaven. Maar blijvende beïnvloeding kan alleen van een binnenlandsche stabilisatieering uitgaan.

Daarbij komt dat de scherpe maatregelen door de Belgische regering uitgevaardigd en die o.a. een censuur op de pers bevatten, nooit gedurende langen tijd kunnen bestaan zonder sterk nadeelige gevolgen te vertoonen. Vooral in een land waar de politieke hartstocht zoo hoog gaat als in België. Reeds vijf jaar geleden dreigde de onlangs afgetreden minister-president Pouillet, dat de Vlamingen zouden weigeren verder belastingen te betalen, wanneer hun geen recht geschiedde. Deze gedachte, zonder voldoende nadere uitgesproken, vindt bij steeds grootere massa's

aanhang. De verscherping der tegenstellingen door de Vlaamsche amnestieactie en de tegenstand ertegen stelt de Vlaamsche leiders voor de moeilijke taak aan den aandrang, die op hen wordt uitgeoefend om een antwoord te geven in dezen zin, weerstand te bieden. Bewust van de verantwoordelijkheid die zij dragen, hebben zij niet toegegeven. Wanneer het politieke probleem echter nog door een economische chaos wordt gecompliceerd, zijn de gevolgen niet te overzien.

R. VAN GENECHTEN.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE ECONOMISCHE TOESTAND VAN DE SOVJET-UNIE BEGIN JULI 1926.

De schrijver van het volgende artikel, Geh. Regierungsrat G. Cleinow te Berlijn, heeft sinds 1921 ieder jaar eenige maanden in Rusland doorgebracht. Hij bevindt zich op het oogenblik op een studiereis in het Altai-gebied, nadat hij acht weken in het stroomgebied van de Wolga heeft vertoefd. — Red.

Men kan, zonder zich aan overdrijving schuldig te maken, beweren, dat de volkshuishouding der Sovjet-unie sinds het bestaan van dezen Staat uit de eene crisis in de andere overgaat. Iedere crisis, welke het land tot dusverre heeft gekend, zou, op zichzelf beschouwd, den Staat aan den rand van de economische ineenstorting hebben moeten voeren, wanneer de meer of minder theoretische berekeningen over de economische krachten van Rusland juist waren geweest.

Ook in het afgelopen halfjaar is het einde der Sovjet-heerschappij als een zaak van de naaste toekomst voorgesteld: de financieele moeilijkheden, in het leven geroepen door een te breed aangepakte industriele ontwikkeling, moesten volgens de meening der tegenstanders van het nieuwe Rusland „eindelijk” tot de reeds lang over tijd zijnde ineenstorting voeren. Zij, die zoo rekenden, namen eenvoudig de naakte cijfers van bankstaten en handelsbalans tot uitgangspunt — daarenboven de prijzen voor granen, textielgoederen en ijzer — doch zij hielden geen rekening met de imponderabilia, die voor de huidige omstandigheden en hun duurzaamheid — zij het niet alleen, dan toch in de eerste plaats — doorslaggevend zijn. De economische dingen kunnen de ontwikkeling van den Staat bespoedigen of verlangzamen — *de richting der ontwikkeling* wordt door de fanatieke consequentie der opvolgers van Lenin bepaald en door hun meerdere of mindere handigheid, de ongeveer 25.000 stam-communisten, waarop het aankomt, bij het bit te houden. Zij worden geholpen door den natuurlijke rijkdom van hun ongecultiveerd land en het ontbreken van cultureele eischen bij de bevolking.

Ook bij de beoordeeling van den huidige toestand in Rusland moet van dit standpunt worden uitgegaan en niet van cijfers en ervaringsregels, die voor andere landen gelden. Bij den strijd tegen de financieele crisis en tegen de ineenstorting van den Tsjerwonets hebben de machthebbers weder in sterke mate gesteund op de genoemde imponderabilia. Alle uitgaven in het binnenland en alle inkoop op de wereldmarkt werden eenvoudig ingeperkt, zonder er rekening mede te houden, welke gevolgen zulk een rigoreus ingrijpen op de afzonderlijke deelen der volkshuishouding zou hebben.

Met de gevolgen der bezuinigingen op alle gebieden van industrie, handel, verkeer en administratie hebben wij hier te doen. De Russische volkshuishouding bevindt zich in een *cycloon van crises*, die in de plaats van de valutacrisis getreden zijn. In het centrum van dezen cycloon staan het *transportwezen* en de *brandstoffenkwestie*. Van hen zullen wij uitgaan, om tot een zoo zuiver mogelijk beeld van den werkelijken toestand te komen. De politieke kwesties, die voortvloeien uit de mijnwerkersstaking in Engeland en de meningsverschillen binnen de regeerende partij, laten wij bewust ter zijde.

I. De transportcrisis.

De transportcrisis wordt in hoofdzaak bepaald door de omstandigheid, dat de spoorwegen, evenmin als de rivierscheepvaart, gelijken tred hebben gehouden met de ontwikkeling van de industrie. Enkele hoofdlijnen uitgezonderd moet zelfs het verval van vele duizenden kilometers spoorweg worden vastgesteld. De rivierscheepvaart heeft ongeveer 30 pCt. van den omvang van vóór den oorlog, terwijl de industriële productie op 80 tot 90 pCt. mag worden geschat. De nieuw geopende trajecten worden in ongereeden toestand voor het verkeer opengesteld. Dientengevolge kan van een regelmatig en veilig verkeer daarop geen sprake zijn. Werkelijk stipt vindt het *personenverkeer* slechts op de hoofdlijnen, die Moskou met Europa en Azië, resp. met de grenslanden verbinden, plaats, doch ook hier met een gereduceerd treinen. Het *goederenverkeer* is, afgezien van het hierboven gezegde, door het falen der spoorwegadministraties, zoowel als door van hen onafhankelijke oorzaken, onregelmatig. De grootste schade lijdt het goederenverkeer door het gebruik, dat handel en industrie van de goederenwagens maken. Het gebrek aan opslagruimte en dergelijke localiteiten in fabrieken en spoorwegstations, gepaard aan de zeer hoge opslagkosten aan de stations, doen het den fabrieksdirecties meest voordeelig schijnen de aangekomen wagons niet te lossen. In deze gewoonte worden zij gesterkt door de scherpe doorvoering van de begrenzing van de arbeidstijden, waarmede een chronisch geldgebrek gepaard gaat. In de kassen der fabriekskantoren mag nl. slechts een gering bedrag contanten aanwezig zijn, dat zoo laag is vastgesteld, dat het niet steeds voldoende is voor loonbetaling, laat staan voor het vrijmaken van vrachtgoederen. De aankomst van vrachtgoederen is steeds onzeker, aangezien er bijna geen instantie in de Sovjetunie is, die op den overeengekomen termijn aflevert. Dit alles bevordert den slakkengang en onttrekt de goederenwagens weken en maanden aan het bedrijf. De spoorwegen worden door opstopping aan de knooppunten steeds ondoordringbaarder en hoewel het aantal locomotieven en goederenwagens, bij 1924 vergeleken, aanmerkelijk is gestegen, is de capaciteit der spoorwegen niet omhoog gegaan.

Dit jaar heeft nog één natuurgebeuren verwarring in het transportwezen gebracht: nl. de in omvang en snel verloop catastrofale *overstromingen in het stroomgebied der Wolga*. Einde April begon in Noord-Rusland de sneeuw snel te smelten; de Wolga, Kama, Oka enz. stegen in enkele dagen tot 5-8-13 meter boven normaal en overstroonden niet slechts, gelijk elk jaar geschiedt, de weiden, doch gansche wouden en steden met hun primitieve los- en laadplaatsen voor schepen. Het jaarbeursterrein van Nisjnij met zijn honderden loodsen stond vier weken lang twee meter onder water.

De hoeveelheid en het geweld van het water verhinderden, er voor de scheepvaart gebruik van te maken. Millioenen tonnen goederen, die anders regelmatig in Mei en Juni door de rivierscheepvaart worden verplaatst, moesten door de spoorwegen worden vervoerd. Na het snelle stijgen der rivieren volgde een even snel dalen — en verzanden. Einde Juni is reeds de scheepvaart op een reeks zijrivieren stopgezet, welke scheepvaart de eenige verbinding tusschen het woudgebied en de Wolga-steden vormt. Einde Juni was de Wolga reeds zoo ondiep en verzand, dat de snelstoombooten urenlang achter vloten en sleepen moesten liggen, omdat zij niet voorbij konden. Het Zuiden van Rusland krijgt aldus slechts een gering deel van het bouwhout, dat in het Noorden gedurende den winter is bewerkt, aangezien een groot percentage der vloten in den bovenloop der rivieren op het strand is geraakt. De oevers van de Mologa, Scheksna, Wetluga, Kama, Wjatka vertoonen honderden van vloten, welke, voor den benedenloop der Wolga bestemd, in de woudgebieden zijn blijven liggen. Dood kapitaal, dat op de bouw-

markt van Zuid-Rusland gevoelig zal worden gemist.

II. De brandstoffencrisis.

Gelijk de overstroming heeft verhinderd, dat het bouwhout in groote hoeveelheden ter markt komt, zoo zijn ook massa's brandhout blijven liggen. Hun afvoer is weliswaar in den zomer niet geheel onmogelijk, aangezien brandhout ook in kleine vaartuigen kan worden vervoerd en zijn verlading niet zulke groote aanspraken aan de menschelijke arbeidskracht stelt als bouwhout, balken, planken en stammen.

Nu wil echter het ongeluk, dat de Regeering heeft bevolen, zuinig te zijn met steenkolen en aardolie. Steenkool kan bij den slechtsten toestand der mijnen niet in voldoende hoeveelheid worden geproduceerd en moet bovendien naar Turkije uitgevoerd worden. De aardolie moet geheel en al exportgoed zijn en wel in gezuiverden toestand. Het industriedistrict van Leningrad en de vloot zullen uit het buitenland ingevoerde steenkool gebruiken — reeds werden, o.a. in Opper-Silezië, 1,6 miljoen ton besteld — overigens zullen hout en turf worden gestookt, ook door de locomotieven der spoorwegen. Dergelijke in een oogwenk bevolen veranderingen, die als een terugval tot het jaar 1922 aandoen, zijn niet zoo gemakkelijk door te voeren, tenzij onder groote belasting der spoorwegen en groote geldoffers. In samenhang hiermede is te verwachten, dat de houtindustrie langs de midden- en beneden Wolga grootendeels zal worden stilgelegd, terwijl die aan de boven-Wolga boven haar capaciteit zal zijn belast. De houtprijzen zullen op de binnenlandsche markt groote afwijkingen vertoonen en de buitenlandsche concessiefirmas in de houtbranche, welke volgens den tekst der concessie in de eerste plaats voor den export moeten werken, zullen wellicht een betere rekening maken op de binnenlandsche houtmarkt.

Wij hebben den indruk, dat de Sovjetregeering tegen haar gewoonte in, in de brandstoffencrisis een zekere passiviteit vertoont. Noch in de pers, noch in de mondelinge propaganda ontmoeten wij richtlijnen ter overwinning van de crisis. Dit zal echter wel in de eerste plaats zijn oorzaak hierin vinden, dat zij alle geldmiddelen van den Staat op den graaninkoop wenschte te concentreren.

III. Oogstvooruitzichten en graanuitvoer.

De oogstvooruitzichten zijn gunstig. In het bijzonder de tarwe staat gunstig. De opbrengst per H.A. wordt aan de midden- en beneden-Wolga op 320 tot 350 kilogrammen geschat, derhalve zeer hoog. Rogge staat wat minder goed. Het zomergraan is ongelijk, doch ook hier wordt de tarwe gunstig beoordeeld. Zeer goed is het veevoeder uitgevallen. De nieuwe voorschriften omtrent graanafgifte aan de Regeering, die, toen zijn bekend werden gemaakt, allerlei vrees bij de boeren deden ontstaan, worden met betrekking tot de groote massa der hofsteden (ongeveer 18 à 19 miljoen) tamelijk verstandig en zonder hardvochtigheid uitgevoerd; slechts den 2 tot 3 miljoen grooten boerderijen wordt het ten deele erg lastig gemaakt, om druk op hun bezitters uit te oefenen en hen tot afgifte van land te dwingen.

Waar ik gelegenheid had met Russische, Tartaarsche en Duitsche boeren over de werking dezer heffing te spreken, kon vastgesteld worden, dat de boeren alles afhankelijk maken van de hoogte der graanprijzen, welke de Regeering vaststelt. Te Moskou wordt als grondprijs voor tarwe 80 Kopeken voor 16,2 kilogrammen genoemd. Dit schijnt met het oog op de prijzen van ijzer en textielgoederen zeer laag; men moet dit echter aan de Regeering overlaten: zij heeft geleerd met de behoeften der boeren rekening te houden en zal zeker pogen, ook met den graanprijs de boeren tot aan de grens van het mogelijke tegemoet te komen.

Voor een van haar onafhankelijke en door haar niet gewenschte verhooging der graanprijzen gelooft de Regeering een stokje te hebben gestoken door de

volledige uitschakeling van de particuliere graanhandelaars. Thans staan de organen der drie Staatsgraanhandelfirma's onder de gemeenschappelijke leiding van den Commissaris voor den Binnenlandschen Handel tegenover de versnipperde massa der producenten. De vraag is nu, of *ten eerste*: door de boeren de noodzakelijke hoeveelheden voor de exportbehoeften van den Staat zullen worden geleverd, of *ten tweede*: de transportmiddelen en de toestand der havens niet, gelijk het vorige jaar, het graan zoo duur zullen maken, dat verkoop tegen de wereldmarktprijzen verlies laat, en *ten derde*, hoe de wereldmarktprijzen eruit zullen zien.

Van het antwoord op deze drie vragen hangt niet slechts het lot van den oogst van dit jaar af, doch ook het verder beloop van de huidige crises op het gebied der financiën, van den binnenlandschen handel, van de industriepolitiek, van den woningbouw, in één woord, het tempo van de verdere binnenlandse ontwikkeling der Sovjet-unie. Wie er op rekent, dat de omstandigheden in den a.s. winter tot een ineenstorting zouden kunnen leiden, zou met de in de inleiding genoemde factoren geen rekening houden. Op het ontbreken van eischen bij de zeer talrijke klasse der boeren kan, nog menige last worden afgewenteld. De boer zal tevreden zijn, wanneer de Staat hem maar niet stoort bij het vergrooten van zijn veestapel. Dit is zijn eerste zorg.

Met niet zooveel vertrouwen zou ik mij over de houding der arbeiders willen uitlaten, doch dit voert op het gebied der politiek, nl. tot een uiteenzetting over de vraag, op welke wijze het eerstvolgende partijcongres moet worden voorbereid, om de arbeiders volledig met de economische maatregelen der Regeering te verzoenen. De binnenkort beginnende gedachtenwisseling in de partij zal wellicht enkele interessante inlichtingen geven... In het algemeen en samenvattend zou ik mij Djerzjinskis opvatting van de algemeene crisis eigen willen maken: zij is trots geldgebrek geen wegwijnen, doch een ontwikkelingscrisis, onnoodig verscherpt door datgene, dat Djerzjinski, weliswaar met andere woorden, toegeeft, nl. overbodig ingrijpen van Staat en Partij in het zich uit de oerkracht van het land ontwikkelende genezingsproces.

BOEKAANKONDIGING.

De Welvaart van Indië. Voordrachten over Indische economie, gehouden te Leiden, door Mr. J. Gerritzen. H. D. Tjeenk Willink en Zoon. 1926.

De acht voordrachten, die Mr. Gerritzen in Leiden hield en die men in dit boek vindt afgedrukt, handelen bijna alle over indische economische politiek. De best geslaagde acht ik No. V „Indië's voedselvoorziening” en No. III, getiteld „Java's Overbevolking. — Industrialisatie van Java. — Emigratie van Javanen naar buitengewesten.”

De grootste fout van het boek is m.i. deze, dat Mr. Gerritzen, schrijvende over een periode, waarin de waarde van het geld aan groote veranderingen onderhevig is geweest, het nergens noodig heeft geoordeeld de prijzen en geldbedragen met behulp van indexcijfers te herleiden tot met elkaar vergelijkbare grootheden. Wij lezen b.v. op bl. 36, dat na de uitvaardiging van de Grondhuurordonnantie in 1918 de grondhuren bij de suikerindustrie tengevolge van de z.g. minimumhuurprijzen sterk gestegen zijn. „De grondhuur bedroeg in 1918 gemiddeld per bouw f 52.75; deze steeg tot gemiddeld f 64.15 in 1920 en bedroeg in 1923 zelfs gemiddeld f 81.96, een rijzing derhalve van bijna f 30,— per bouw in vijf jaren tijd.” Niet-gecorrigeerde prijzen uit die jaren, op die wijze naast elkaar gezet, zijn voor argelooze hoorders en lezers — en daartoe mogen studenten toch wel worden gerekend — eenvoudig misleidend. Een grondhuur van f 64.15 in 1920 was in werkelijkheid belachelijk laag. In

handen van inlanders beteekende dit bedrag waarschijnlijk minder dan de som van f 52,75 uit 1918 en zeker heel veel minder dan wat de grondhuur in 1913 gemiddeld was geweest. Zelfs het bedrag van f 81,96 in 1923 beteekende slechts een geringe vermeerdering van koopkracht, vergeleken bij wat de grondhuur in 1913 was geweest. Ook de voordracht over „de financieele politiek der Indische regeering” zou aan waarde gewonnen hebben, indien de heer Gerritzen bij het maken van vergelijkingen tusschen verschillende jaren gebruik gemaakt had van indexcijfers, of althans op de veranderingen van het prijsniveau had gewezen.

Tegen de VIe voordracht, handelend over „de renten- en goudpolitiek van De Javaansche Bank, kan men ernstige bedenkingen hebben. Ik wil hierbij alleen aantekenen dat Mr. Gerritzen het vraagstuk van de geldcreatie door De Javaansche Bank en de Indische regeering en den invloed daarvan op prijsniveau en wisselkoers geheel buiten beschouwing laat!

Dat Mr. Gerritzen doordrongen is van het groote belang, dat Indië heeft bij ruime toestrooming van buitenlandsch kapitaal en groote activiteit van den modernen ondernemer, is bekend. Zijn boek verraadt die overtuiging bijna doorlopend, en hij vindt ons daarbij aan zijn zijde. Jammer is alleen, dat soms de verdediger van het ondernemersbelang zoo uitsluitend en zoo eenzijdig aan het woord is, dat de waarheid geheel zoek raakt. Een voorbeeld. Op bl. 34 wordt het voorgesteld, alsof de regelen voor de bepaling van de minimumgrondhuurprijzen, die o.a. de suikerfabrikanten bij langjarige inhuringen zullen hebben te betalen, den inlandschèn grondbezitter de waarde der bruto-opbrengst zouden garandeeren, die de grond bij beplanting met padi op inheemsche wijze oplevert. Deze voorstelling is onjuist. Uit de regelen omtrent de vaststelling van de in de grondhuurordonnantie bedoelde minimumprijzen (besluit van 15 Februari 1918 No. 68, § 3 en 4) blijkt duidelijk, dat het richtsnoer bij die vaststelling is de netto-opbrengst van den grond aan padi bij indeelbouwgeving, dat is dus de opbrengst na aftrek van de kosten, zooals die in de inlandsche maatschappij worden gewaardeerd.

Echter, ondanks zijn fouten en in weerwil van een zekere eenzijdigheid, is dit boek bruikbaar, goed leesbaar, en geeft het dikwijls een zeer juist en nuchteren kijk op de dingen. En wat die eenzijdigheid betreft, — ze is zeker niet groter dan die, waarmede zooveel beschouwingen van de andere zijde behept zijn.

G.

ONTVANGEN:

Wetenschappelijke Mededeelingen van het Nederlandsch Instituut van doctorandi in de Handelswetenschap. No. 1. Juli 1926. Vlaardingen, 1926; N.V. Dorsman & Odé's Boekhandel en Drukkerij.

De Ontwikkeling van de Werkloosheidsverzekering in Nederland door Mr. G. J. Goedhart. Dissertatie Leiden, 1926.

MAANDCIJFERS. RIJKSPOSTSPAARBANK.

JUNI	1924	1925	1926
Inlagen	f 9.766.455	f 9.752.673	f 9.942.625
Terugbetalingen ...	„ 9.675.374	„ 10.228.920	„ 10.229.854
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 299.809.071	„ 302.314.422	„ 310.163.182
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 45.360.100	„ 42.523.350	„ 41.931.100
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	8.646	8.899	10.048
Aantal geheel afbetaald	7.474	7.755	7.959
Aantal in omloop op ultimo	1.959.014	1.972.967	1.994.749

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 3½	3 Oct. '25	Zwits. Nat. Bk. 3½	22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4	3 Oct. '25	N. Bk. v. Denem. 5	24 Juni '26
Bk. Vrsch. in R.C. 5	3 Oct. '25	Zweedsche Rbk 4½	8 Oct. '25
Javasche Bank	4½ 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 5½	20 Apr. '26
Bank van Engeland 5	3 Dec. '25	Bk. v. Tsjecho-	
Duitsche Rijksbank 6½	6 Juli '26	slowakije . . .	6 13 Jan. '26
Bank v. Frankrijk 6	9 Juli '25	N. Bk. v. O'rijk. 7½	28 Mrt. '26
Belgische Nat. Bnk. 7	23 Apr. '26	N. Bk. v. Hong. 7	22 Oct. '25
Fed. Res. Bank N.Y. 3½	22 Apr. '26	Bank v. Italië. 7	17 Juni '25
Bank van Spanje . . .	5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½	

OPEN MARKT.

	1926							1925	1924	1914
	24 Juli	19-24 Juli	12-17 Juli	5-10 Juli	20-25 Juli	21-26 Juli	20-24 Juli			
Amsterdam Partic. disc. Prolong.	2½/8-9/16 2¼/4	2½/8-2¼/16 2¼/4-2¼/2	2½/8-7/8 2¼/4-3¼/4	27/8-3 2½/2-3½/2	27/8-3 2¼/4-3¼/4	23¼/4-7/8 3-1¼	3½/8-3¼/16 2¼/4-3¼/4			
Londen Daggeld	3¼/4-4 4¼/4	3-4¼/4 4¼/4-5¼/16	3-5 4¼/4-3/8	3¾/4-4¾/4 4¼/8-5¼/16	3-1½ 4¼/16-3¼/4	2½/2-4 3½/8-13/16	1¾/4-2 2¼/4-3¼/4			
Berlijn Daggeld	3-5½/2	3-5½/2	3-5½/2	3½/2-7	8-9½/2	—	—			
Partic. disc. 30-55 d. . . .	4½/2	4½/2	4½/2	4½/2-5/8	7/8	—	—			
56-90 d. . . .	4½/2	4½/2	4½/2	4½/2	—	—	2½/8-1½/2			
Waren-wchsel. 5	5	5	47/8-5¼/8	5-1¼	9-1¼	—	—			
New York) Call money	4-1¼	4-1¼	4-3¼	4½/2-3¼/4	3¾/4-4	2-1¼	1¾/4-2¼/2			
Partic. disc.	3½/2	3½/2	3½/2	3½/2	3¾/8	—	—			

1) Call money-koers van 23 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag. 2) Koers van 23 Juli.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
20 Juli 1926	2.48 3/8	12.09 1/2	59.19 1/2	5.09	5.50	100 3/8
21 " 1926	2.48 1/2	12.09 1/2	59.18 3/4	5.29	5.64	100 3/8
22 " 1926	2.48 3/4	12.09 1/2	59.22 1/2	5.57	5.67 1/2	100 3/8
23 " 1926	2.48 13/16	12.10	59.24	5.80	5.89	100 3/8
24 " 1926	—	—	—	—	—	100 1/2
26 " 1926	2.48 7/8	12.10 1/2	59.26	6.43	6.52 1/2	100 1/2
Laagsted. w. 1)	2.48 3/4	12.09 1/2	59.17	5.02 1/2	5.45	100 1/4
Hoogste d. w. 1)	2.48 13/16	12.10 1/2	59.27	6.50	6.60	100 3/4
19 Juli 1926	2.48 3/4	12.10	59.22	5.37	5.76 1/2	100 1/8
12 " 1926	2.49	12.11	59.28 1/2	6.31	5.48	100 1/8
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
20 Juli 1926	48.17 1/2	35.20	7.37	1.12 1/2	7.92	39.30
21 " 1926	48.16	35.20	7.37	1.13	8.12 1/2	39.10
22 " 1926	48.16 1/2	35.20	7.37	1.12 1/2	8.07 1/2	39.12 1/2
23 " 1926	48.16 1/2	35.20	7.37	1.13	8.07	39.17
24 " 1926	—	—	7.37	1.13	—	—
26 " 1926	48.19	35.20	7.37	1.13	8.26	38.80
Laagsted. w. 1)	48.14	35.10	7.36	1.10	7.85	38.50
Hoogste d. w. 1)	48.20	35.20	7.39	1.20	8.30	39.30
19 Juli 1926	48.20	35.20	7.37	1.15	8.32 1/2	39.25
12 " 1926	48.22	35.20	7.37	1.17	8.44	39.32 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
20 Juli 1926	66.65	65.90	54.55	6.27 1/2	101 1/2	2.49 1/4
21 " 1926	66.60	65.90	54.60	6.27	101 1/2	2.49 1/4
22 " 1926	66.60	65.92 1/2	54.62 1/2	6.27	101 1/4	2.49 1/4
23 " 1926	66.62 1/2	65.92 1/2	54.62 1/2	6.27	101 1/4	2.49 1/4
24 " 1926	—	—	—	6.27	100 3/4	2.49 1/4
26 " 1926	66.65	66.—	54.70	6.27	100 3/4	2.49 1/4
Laagste d. w. 1)	66.50	65.85	54.30	6.25	100 1/2	2.49
Hoogste d. w. 1)	66.70	66.—	54.75	6.30	101 1/4	2.49 1/2
19 Juli 1926	66.65	65.95	54.70	6.27 1/2	101	2.49 1/4
12 " 1926	66.80	66.05	54.65	6.27 1/2	101	2.49 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48 3/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
20 Juli 1926	4,86 1/2	1,96	23,80	40,24
21 " 1926	4,86 7/16	2,09 1/2	23,80	40,23
22 " 1926	4,86 3/16	2,24 1/2	23,80	40,20
23 " 1926	4,86 1/8	2,38	23,80	40,19 1/2
24 " 1926	4,86 1/4	2,46 1/2	23,80	40,19
26 " 1926	4,86 1/4	2,47	23,80	40,18
27 Juli 1925	4,85 3/8	4,73	23,80	40,17
Muntpariteit . . .	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 7/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	10 Juli 1926	17 Juli 1926	19/24 Juli '26 Laagste	24 Juli 1926 Hoogste
Alexandrië . . .	Piast. p. £	97 1/2	97 1/2	97 7/16	97 1/2
Athene	Dr. p. £	397	402	400	437 1/8
Bangkok . . .	Sh. p. tical	1/10 3/8	1/10 1/4	1/10 3/8	1/10 3/8
Budapest . . .	Pen. p. £	27.85	27.85	27.75	27.95
B. Aires 1) . . .	d. p. \$	45 1/8	45 1/8	45 1/8	45 23/32
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 3/4	1/5 3/4	1/5 15/16	1/5 31/32
Constantin . . .	Piast. p. £	880	880	865	885
Hongkong . . .	Sh. p. \$	2/3 7/16	2/2 1/8	2/2 1/2	2/3 1/2
Kobe	Sh. p. yen	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8	1/11 1/8
Lissabon 1) . . .	d. per Esc.	217 1/32	217 1/32	2 1/2	217 1/32
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1) .	d. per \$	49 1/2	49 3/4	49 1/4	49 7/8
Montreal	\$ per £	4.85 3/8	4.85 3/8	4.85 1/8	4.85 1/8
R. d. Janeiro 1)	d. per Mil.	7 23/32	7 1/4	7 1/4	7 25/32
Shanghai . . .	Sh. p. tael	2/11 1/4	2/11 3/8	2/10 3/8	2/11 1/4
Singapore . . .	id. p. \$	2/3 23/32	2/3 23/32	2/3 13/16	2/4
Valparaiso 2) .	\$ p. £	39.70	39.70	39.70	39.70
Warschau . . .	Zl. p. £	49 3/4	48 3/4	44	48 3/4

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) bieden.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

19 Juli 1926 . . .	29 3/8	Londen 1)	N. York 2)	19 Juli 1926 . . .	Londen
20 " 1926 . . .	29 3/8	64 1/4	64 1/4	20 " 1926 . . .	84 10 1/2
21 " 1926 . . .	29 9/16	64 1/2	64 1/2	21 " 1926 . . .	84 10 1/2
22 " 1926 . . .	29 11/16	64 3/4	64 3/4	22 " 1926 . . .	84 10 1/2
23 " 1926 . . .	29 13/16	64 3/4	64 3/4	23 " 1926 . . .	84 10 1/2
24 " 1926 . . .	29 1/2	63 7/8	63 7/8	24 " 1926 . . .	84 10 1/2
25 Juli 1925 . . .	31 7/8	69 3/8	69 3/8	24 Juli 1925 . . .	84 10 1/2
20 Juli 1914 . . .	24 15/16	54 1/8	54 1/8	20 Juli 1914 . . .	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	15 Juli 1926	23 Juli 1926
Saldo bij de Nederlandsche Bank . . .	f 17.555.716,66	f 45.168.436,85
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschot op ult. Juni 1926 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting	" 573.713,37	" 1.601.653,08
Voorschotten aan de koloniën	" 18.006.368,47	" 18.006.368,47
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven	" 10.916.704,76	" 8.971.776,76
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 150.873.643,28	" 144.069.934,86
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" 26.700.000,—	" 17.700.000,—
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 19.165.186,43	" 18.076.744,33
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2)	" —	" —
Id. op andere Staatsbedrijven 2)	" 3.748.348,03	" 3.748.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank	—	—
Schatkistbiljetten in omloop 1)	f 128.630.000,—	f 127.630.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 52.290.000,—	" 52.290.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank . . .	" —	" —
Zilverbons in omloop	" 14.542.550,—	" 14.266.134,—
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2) .	" —	" —
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) . .	" 37.405.356,57	" 34.685.225,48
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) .	" 34.997.391,26	" 44.750.371,14
Id. aan andere Staatsbedrijven 2)	" 410.000,—	" 480.000,—
Id. aan diverse instellingen 2)	" 2.977.399,96	" 3.630.597,95

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929. 2) In regk.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	17 Juli 1926	24 Juli 1926
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	f 2.130.000,—	f 383.000,—
Indische Schatkistprom. in omloop . .	" 30.050.000,—	" 23.250.000,—
Voorschot Javasche Bank aan N.-Indië	" —	" 2.692.000,—
Muntbiljetten in omloop	" 34.285.000,—	" 34.196.000,—
Ten voordeele van Ned.-Indië geboekte beleggingsgelden van het Ned.-Ind. muntfonds	" 4.435.000,—	" 4.435.000,—
Idem van de Ned.-Ind. Postspaarb. . . .	" 852.000,—	" 953.000,—
Totaal	f 71.708.000,—	f 65.909.000,—
Te goed bij de Javasche Bank	44.000,—	—
In 's Lands Kassen	41.438.000,—	—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 26 Juli 1926.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 27.725.266,84 Bijbnk. " 8.669.157,21 Ag.sch. " 17.802.594,92	f	54.197.018,97	
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—		—	
Idem eigen portef.	f 223.689,701,—			
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		223.689,701,—	
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 51.932.134,78 Bijbnk. " 12.513.640,41 Ag.sch. " 76.005.160,57	f	140.450.935,76	
Op Effecten	f 136.866.935,76			
Op Goederen en Spec.	3.584.000,—		140.450.935,76	
Voorschotten a. h. Rijk	—		—	
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 64.614.820,— Muntmat., Goud " 361.336.448,—	f	425.951.268,—	
Munt, Zilver, enz.	27.750.320,76			
Muntmat., Zilver	—		453.701.588,76	
Effecten	Belegging Res.fonds f 7.047.655,51 id. van 1/5 v. h. kapit. " 3.999.542,38		11.047.197,89	
Gebouwen en Meub. der Bank	5.142.000,—			
Diverse rekeningen	43.696.487,93	f	931.924.930,31	
		Passiva.		
Kapitaal	20.000.000,—	f	20.000.000,—	
Reservefonds	7.047.731,06			
Bijzondere reserve	8.800.000,—			
Bankbiljetten in omloop	814.221.345,—			
Bankassignatiën in omloop	353.027,01			
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f 47.781.512,30			
Anderen	27.946.013,56		75.727.525,86	
Diverse rekeningen	5.775.301,38	f	931.924.930,31	
Beschikbaar metaalsaldo	f 275.066.463,—			
Op de basis van 1/5 metaaldekking	97.580.829,62			
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	1.378.206,045,—			
Voornaamste posten in duizenden guldens.				

Data	Goud Munt	Goud Muntmat.	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
26 Juli '26	64.615	361.336	814.221	76.081	275.066	51
19 " '26	64.736	356.282	822.478	66.762	270.006	50
12 " '26	64.888	361.248	833.070	45.753	276.953	51
5 " '26	65.067	361.248	841.724	35.054	277.731	52
28 Juni '26	65.271	361.238	809.229	64.417	279.042	52
21 " '26	65.466	361.238	798.967	70.587	279.767	52
27 Juli '25	56.184	363.233	876.414	26.790	260.998	49
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen
26 Juli 1926	54.197	—	140.451	223.690	43.696
19 " 1926	55.361	—	145.818	211.229	53.317
12 " 1926	56.361	—	143.751	203.658	45.944
5 " 1926	57.413	—	137.448	203.317	44.985
28 Juni 1926	54.817	—	141.580	198.447	47.712
21 " 1926	55.796	—	139.640	198.352	44.586
27 Juli 1925	77.048	1.000	135.398	288.717	46.263
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen
26 Juni 1926..	1.027	1.510	554	972	458
19 " 1926..	1.028	1.514	608	968	450
12 " 1926..	1.017	1.558	592	970	474
5 " 1926..	1.018	1.692	607	972	406
29 Mei 1926..	1.025	1.687	638	970	431
27 Juni 1925..	1.008	1.529	852	1.015	330
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
17 Juli 1926	234.000	—	336.500	48.000	157.100
10 " 1926	234.250	—	338.500	45.500	157.450
3 " 1926	235.500	—	331.500	43.000	160.600
19 Juni 1926	200.325	36.652	328.051	44.262	163.029
12 " 1926	195.354	37.787	330.033	43.787	158.851
5 " 1926	195.309	36.652	327.578	47.364	158.869
29 Mei 1926	195.399	37.787	324.205	45.250	160.363
18 Juli 1925	132.970	45.615	309.107	45.364	108.364
19 " 1924	144.179	64.828	260.201	80.259	141.617
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Dts-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen	Dek-kings-percentage
17 Juli 1926	—	107.220	—	—	61
10 " 1926	—	112.230	—	—	61
3 " 1926	—	108.760	—	—	63
19 Juni 1926	11.147	22.481	43.907	61.356	64
12 " 1926	11.099	21.278	43.328	65.491	62
5 " 1926	10.876	20.753	43.420	64.182	62
29 Mei 1926	10.516	20.800	42.415	63.624	63
18 Juli 1925	18.612	27.256	65.261	58.507	50
19 " 1924	37.080	22.240	65.434	21.001	61
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
21 Juli 1926	151.734	141.347	291.981	56.250	241.270
14 " 1926	151.335	141.469	292.960	56.250	242.403
7 " 1926	150.521	142.218	296.019	56.250	245.626
30 Juni 1926	150.350	141.705	294.036	56.250	243.667
23 " 1926	150.085	140.388	293.889	56.250	243.258
16 " 1926	149.793	140.008	295.862	56.250	245.317
22 Juli 1925	161.444	143.392	298.936	54.450	249.814
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
12 Juli '26	40.540	69.942	7.612	114.972	30.137	24 9/16
14 " '26	38.925	72.876	9.352	114.012	29.616	24
7 " '26	37.250	74.560	16.498	105.595	28.053	23
30 Juni '26	51.610	103.091	10.458	105.283	28.394	17 1/8
23 " '26	40.160	67.261	18.625	108.214	29.447	24 1/2
16 " '26	40.915	66.938	14.258	118.764	29.536	24 1/2
22 Juli '25	34.960	69.762	15.574	110.691	37.802	31 1/8
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarvan op het buitenl.	Beleeningen
22 Juli '26	5.549	1.864	338	576	5.218	24	2.341
15 " '26	5.549	1.864	338	577	5.226	24	2.305
8 " '26	5.549	1.864	338	576	4.870	17	2.366
1 " '26	5.549	1.864	338	576	5.606	14	2.254
24 Juni '26	5.549	1.864	337	576	4.744	16	2.311
23 Juli '25	5.547	1.864	312	582	3.045	18	2.987
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Butt. gew. voorsch. (ajd. Staat)	Schatkistbiljetten 1)	Diver-sen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
22 Juli '26	38.350	5.389	3.376	55.006	3.847	38.264
15 " '26	37.800	5.386	3.214	54.918	3.226	13
8 " '26	37.700	5.384	3.704	54.862	3.342	38
1 " '26	37.350	5.371	2.948	53.914	3.204	23
24 Juni '26	36.600	5.371	3.303	53.073	2.909	18
23 Juli '25	27.400	5.068	3.706	44.221	2.270	51
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staats. buitenl. regering.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit-entl. circ. banken 1)	Deviezen als goud-dekking geldende	Ander wissels en cheques	Beleeningen
15 Juli 1926	1.492,3	260,4	335,4	1.192,5	12,9
7 „ 1926	1.492,2	260,4	324,8	1.288,2	143,3
30 Juni 1926	1.492,2	260,4	149,8	1.224,0	5,3
23 „ 1926	1.492,2	260,4	205,4	1.283,1	6,4
15 „ 1926	1.492,0	260,4	355,9	1.240,3	6,3
15 Juli 1925	1.068,7	93,1	356,2	1.526,5	13,4
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa 2)	Circulatie	Rek.-Crt.	Diverse Passiva	Door Rijksh. geher-disc.
15 Juli 1926	89,5	693,5	2.738,1	705,6	143,8	—
7 „ 1926	89,5	521,6	2.971,2	526,9	119,9	—
30 Juni 1926	89,5	670,9	2.498,1	764,0	160,4	3,8
23 „ 1926	89,0	680,9	2.612,8	763,0	157,4	3,7
15 „ 1926	89,0	616,7	2.794,9	647,4	118,2	38,2
15 Juli 1925	201,5	730,5	2.297,9	765,8	619,7	565,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 14, 7 Juli, 30, 23, 15 Juni, resp. 222,8; 200,8; 132,2; 292; 264,8 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.
Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud en Zilver	Tegood in en wissels op het buitenland	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorsch. ald St.	Schaak. pap. w.o. van 19-5 '26	Circulatie	Rek.-Crt. Particulieren:
22 Juli '26	361	30	1.709	607	5.200	1.075	8.896	599
15 „ '26	362	30	1.636	689	5.200	1.000	8.947	492
8 „ '26	362	30	1.391	621	5.200	975	8.631	433
1 „ '25	363	30	1.362	570	5.200	900	8.514	392
24 Juni '26	363	30	1.509	354	5.200	800	8.277	469
17 „ '26	363	30	1.465	412	5.200	750	8.228	443
23 Juli '25	354	30	1.429	235	5.200	—	7.570	265

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.
FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
7 Juli '26	2.806,8	1.376,8	135,2	612,6	237,6
30 Juni '26	2.834,9	1.518,4	144,7	515,0	249,4
23 „ '26	2.846,6	1.511,9	148,9	479,2	247,2
16 „ '26	2.836,6	1.576,0	147,7	393,3	233,2
9 „ '26	2.833,2	1.529,2	149,3	448,2	249,8
2 „ '26	2.797,2	1.502,7	149,3	525,0	244,1
8 Juli '25	2.784,3	1.508,7	139,5	450,3	240,7

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
7 Juli '26	375,3	1.737,5	2.279,2	122,8	69,8	73,2
30 Juni '26	385,3	1.697,3	2.259,8	122,8	71,6	75,3
23 „ '26	383,1	1.682,8	2.258,2	122,8	72,2	76,0
16 „ '26	482,2	1.688,2	2.290,9	122,7	71,3	75,0
9 „ '26	418,3	1.692,9	2.251,3	122,7	71,8	75,6
2 „ '26	404,2	1.704,1	2.261,2	122,6	70,5	74,3
8 Juli '25	339,0	1.652,3	2.187,7	115,6	72,5	76,1

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden; F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET
FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
30 Juni '26	702	14.135	5.681	1.661	19.066	5.650
23 „ '26	703	13.946	5.656	1.665	18.696	5.608
16 „ '26	703	14.055	5.683	1.687	18.918	5.604
9 „ '26	703	13.905	5.723	1.660	18.750	5.586
2 „ '26	703	13.962	5.716	1.638	18.868	5.604
1 Juli '25	733	13.375	5.517	1.662	18.339	5.172

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 26 Juli 1926.

In de afgelopen berichtsperiode heeft slechts de beurs te Parijs activiteit van beteekenis vertoond. De laatste dagen is de stemming aldaar wat gekalmeerd wegens de rijzing van den franc, die een einde gemaakt heeft aan de wilde jacht naar buitenlandsche fondsen en Fransche aandelen, al zijn de omzettingen, absoluut gezien, nog steeds zeer omvangrijk.

Te Berlijn is na de nerveuze spanning van de laatste weken een periode van rust ingetreden. De vacantielijd is in de eerste plaats de aanleiding hertoe geweest. Hierbij echter is de overtuiging gekomen, dat de markt, na de krachtige hausse, welke voor vele fondsen te constateeren is geweest, niet onmiddellijk op andere, gunstige, berichten zou reageeren. In verband hiermede is de kooplust eenigszins afgenomen, waartegenover echter ook geen groot aanbod is ontstaan. De algemeene toestand werd ter beurze dan ook gunstig beoordeeld. Weliswaar vertoont de handelsbalans voor de maand Juni een passief saldo van ongeveer 35 miljoen Mark, doch waar dit saldo werd veroorzaakt door een toeneming van den invoer — voornamelijk van grondstoffen — en niet door een vermindering van den uitvoer, werden hieraan geen ongunstige commentaren vastgeknoopt. Ondanks de vermindering van de omzettingen, waren er toch nog enkele rubrieken, welke een opgewekte stemming te zien hebben gebleven. Hiertoe behoorden o.a. montanaandelen, welke gevraagd waren als gevolg van de bekend geworden cijfers omtrent steenkoolverscheppingen en in verband met berichten omtrent een toegenomen productie van staal. Voorts waren aandelen Farbenindustrie gezocht. Omtrent deze onderneming doen talloze geruchten de ronde, welke alle resulteren in een verhoogde vraag naar de aandelen. Vervolgens konden bankaandelen hun rijzing voortzetten, o.a. aandelen Darmstädter und National Bank, waaromtrent verluide, dat de instelling tot vergroting van haar kapitaal zou overgaan.

Te Londen zijn geen opmerkenswaardige gebeurtenissen voorgekomen. De markt was zeer kalm en kwam alleen eenigszins onder den indruk van de schommelingen in den koers van het Fransche ruilmiddel. Men verklaart uit deze schommelingen de vaste stemming van de beleggingsmarkt; algemeen wordt aangenomen, dat Fransch kapitaal voor een deel bescherming in Engeland heeft gezocht tegen een verdere waardevermindering. In verband hiermede hebben ook de emissies, welke deze week aan de markt zijn gekomen, een goed succes kunnen boeken.

Te New York is de markt ook blijk gegeven van den aanvang van den vacantielijd. De handel is sterk ingekrompen, hoewel hierbij niet van een daling van het koerspeil kan worden gesproken, behoudens enkele uitzonderingen. De beleggingsmarkt is eveneens vast gebleven. Er is iets meer vraag ontstaan naar Duitsche obligaties, welke in den loop der tijden aan onze beurs zijn geïntroduceerd. De aanhoudende ruimte op de geldmarkt heeft bovendien de vraag naar beleggingsfondsen in de hand gewerkt. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106½, 106¾, 106⁹/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100½, 99¹⁵/₁₆, 100½; 7 pCt. Ned.-Indië: 100²⁵/₃₂, 100²⁷/₃₂, 100¹³/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 £100: 79, 79¾, 79⁹/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo: 105½, 105¼, 105½.

Ten onzent heeft de markt ook blijk gegeven van den aanvang van den vacantielijd. De handel is sterk ingekrompen, hoewel hierbij niet van een daling van het koerspeil kan worden gesproken, behoudens enkele uitzonderingen. De beleggingsmarkt is eveneens vast gebleven. Er is iets meer vraag ontstaan naar Duitsche obligaties, welke in den loop der tijden aan onze beurs zijn geïntroduceerd. De aanhoudende ruimte op de geldmarkt heeft bovendien de vraag naar beleggingsfondsen in de hand gewerkt. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 106½, 106¾, 106⁹/₁₆; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 100½, 99¹⁵/₁₆, 100½; 7 pCt. Ned.-Indië: 100²⁵/₃₂, 100²⁷/₃₂, 100¹³/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1903 £100: 79, 79¾, 79⁹/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo: 105½, 105¼, 105½.

Van de verschillende aandelensoorten hebben in de eerste plaats binnenlandsche industriele fondsen de aandacht getrokken. Vooral aandelen in kunstzijdeondernemingen stonden op den voorgrond door een scherpe reactie, in de eerste plaats voor aandelen Enka en Muekubee. Bepaalde aanwijingen, welke als motief voor de daling zouden kunnen gelden, waren er niet; als algemeene aanleiding hebben de berichten omtrent nieuwe procédés, prijsverlagingen en productiewitbreidingen gegolden. De daling is wellicht scherper geworden, dan anders misschien het geval zou zijn geweest, doordat in een stille markt naast de bona fide verkoopters ook de contramane de koersen heeft gedrukt. Desnoettemin is op het verlaagde koerspeil geen kooplust ontstaan, zoodat het aanvankelijke herstel van enkele punten niet volkomen behouden kon blijven. Ook aandelen Jurgens waren gedrukt, doch hier is later een lichte stij-

ging ingetreden. Centrale Suiker Mij.: 121½, 122, 121⅞; Feijenoord: 175¼, 177¼, 174; Holl. Kunstzijde Ind.: 99½, 94, 96¼; Jurgens: 173, 164⅞, 168¼; Maekubee: 128½, 123½, 123¾; Ned. Kunstzijdefabriek: 288, 277, 281, 278¼; Philips Gloeilampen: 347, 344½, 340½.

Ook de afdeling voor *mijnaandeelen* heeft eenige levendigheid betoond. Aandeelen Algemeene Exploratie Maatschappij bleken te zijn gevraagd; ook hier bleken geen bijzondere berichten ter beurze bekend te zijn. Aandeelen Reljjang Lebong konden, in sympathie met aandeelen Alg. Exploratie, ook eenigszins stijgen. Alg. Exploratie Mij.: 111½, 117, 122½; Billiton te Rubriek: 671, 686, 692, 700; Redjang Lebong: 265, 270¼, 265, 274; Singkep Tin: 378, 383, 389.

De *petroleumafdeeling* is voor het hoofdfonds lusteloos gebleven. Aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij zijn in den laatsten tijd voor een deel een speculatie op den koers van buitenlandsche betaalmiddelen geworden en waar Fransche en Belgische franc in de berichtswEEK een aanzienlijke verbetering hebben kunnen ondergaan, vloeide hieruit als vanzelf aanbod van aandeelen Koninklijke Petroleum voort. Aan den anderen kant werd het doorslaan van de balans tegengehouden door de koersbepaling op de overige internationale beurzen. De daling is dan ook beperkt gebleven tot enkele procenten. In tegenstelling met het hoofdfonds waren aandeelen Peudawa goed gevraagd, waardoor een lichte stijging kon intreden. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 364¼, 357½, 355; Gec. Holl. Petr. Mij.: 175¼, 176½, 178¼; Kon. Petr. Mij.: 386¾, 378¼, 375¼; Perlak Petr.: 81¼, 82, 81; Peudawa: 39, 44¼, 43¾.

De *rubbermarkt* is zeer stil geweest. Over het algemeen waren de koersschommelingen gering. De meeste aandacht is niet op aandeelen Amsterdam Rubber, doch op sommige bijsoorten gevallen, welke over het algemeen van een vasten ondergrond blijk hebben gegeven. Amsterdam Rubber: 327¼, 324, 321¼, 323¾; Deli Batavia: 252, 246⅞, 247¾; Hessa Rubber: 447, 440, 436, 448; Java Caoutchouc: 186½, 181¼, 185½; Kali Telepak: 323¼, 317, 312¼, 313¾; Ned.-Ind. Rubber en Koffie: 372¼, 368, 365, 366; Oost Java Rubber: 338½, 339, 337½; Rotterdam Tapanoei: 158¼, 154¾, 154¼; Serbadjadi: 333, 327¼, 323½, 324¼; Sumatra Caoutchouc: 324, 315, 318¼; Sumatra Rubber: 375, 369, 359; Verg. Ind. Cultuur Ond.: 185¼, 182, 183¾.

Tabaksandeelen bleken evenmin sterk te zijn gezocht. Bij zeer geringe omzetten is het koerspeel nagenoeg onveranderd gebleven, hoewel op sommige dagen voor enkele soorten eenig aanbod is ontstaan. Arendsburg: 553, 546, 549; Besoeki Tabak: 230; Deli Batavia: 430, 422¼, 428; Deli Mij.: 414¼, 413, 410¼; de Oostkust: 207½, 201, 198½; Senembah: 410¼, 401¼, 404.

De *suikermarkt* was rustig, doch vast. Vooral tegen het einde van de berichtperiode ontstond er wederom eenige belangstelling voor aandeelen H.V.A. en voor de overige suikerpapieren, vermoedelijk in verband met berichten omtrent nieuwe afdoeningen door de V.J.S.P. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 167, 167½, 165, 166; Handelsverg. Amsterdam: 631¼, 621, 624; Java Cultuur Mij.: 345, 340¼, 339¾; Kalibagor: 378¼, 375, 380; Krian: 138½, 137, 137¼; Maron: 245, 240, 239; Moorman: 428, 430, 429; Ned.-Ind. Suiker Unie: 245, 247, 243½; Pagottan: 277, 279¼, 278¼; Poerworedjo: 107¼, 105¾, 106; Sindanglaet: 430, 421, 420; Tjepper: 663, 665; Tjeweng Lestari: 222½, 224.

Scheepvaartandeelen hebben de rust hernomen, welke enkele weken geleden kenmerkend voor deze afdeling is geweest. Holland Amerika Lijn: 47½, 48½, 45; Java-China-Japanlijn: 113, 112½, 114¼; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 97, 95, 91¼; Ned. Scheepvaart Unie: 177, 178, 179¼; Stoomv. Mij. „Nederland”: 179½, 178, 178¼.

De rubriek van *bankaandeelen* heeft geen aanleiding tot opmerkingen gegeven. Amst. Bank: 161, 162, 163; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 79¼, 79¾; Koloniale Bank: 190, 189, 191¾; Ned.-Ind. Handelsbank: 161¾, 162¼, 164; Ned. Handel Mij. C. v. A.: 150¼, 151¼, 152; Robaver: 72¼, 73¾, 72¼; Twentsche Bank: 136.

De *Amerikaansche markt* was iets lager, in overeenstemming met de aanwijzingen van Wallstreet. Anacondo Copper: 101¼, 100¼, 101; Studebaker: 56¼, 54¼, 54; United States Steel: 143¼, 141¼, 138¾; Atchison Topeca: 137½, 136¼; Baltimore & Ohio: 99, 97, 97¼; Erie: 35¼, 34¼, 33¾; St. Louis & San Francisco: 96½, 96¼, 96¼; Union Pacific: 154¾, 153¼, 153¾; Wabash Railway: 46¼, 45¼, 44¼.

De *geldmarkt* is, zooals reeds gezegd, ruim gebleven, prologatie schommelde tusschen 2¼ en 2½ pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

27 Juli 1926.

Een verdere rijzing aan de overzeesche tarwe-markten heeft in de afgelopen week niet plaats gehad. Het hoogste punt werd te Chicago en Winnipeg bereikt, toen wij de vorige week ons overzicht schreven en sedert gaven deze markten een scherpe reactie te zien. Berichten van regenval in het Noord-Westen van Amerika, alsook in Canada veroorzaakten een daling van 5 tot 7 d.c. Hernieuwde meldingen van onvoldoenden regen en wederom heerschende hitte deden de noteeringen weer gevoelig oploopen, wel een bewijs, welk een rol de heerschende weersgesteldheid in Canada op het oogblik speelt. Het kan dan ook niet worden ontkend, dat de oogst in Canada zoowel als in het Noordwesten der Staten nog aan verrassingen is blootgesteld en daar de opbrengst van de zomertarwe van zeer grooten invloed op het totaalcijfer van de Amerikaansche tarweoogsten is, is het begrijpelijk, dat de termijnmarkten door de weersgesteldheid sterk worden beïnvloed. De wintertarwe wordt in Amerika nu wel met grooten spoed ter markt gebracht, zooals blijkt uit de cijfers der wereldverschepingen der afgelopen week. 80 pCt. van het totaal komen op rekening van Amerika. Van de Argentijnsche markten valt weinig nieuws te vermelden. De verschepingen zijn sterk ingekrompen als gevolg van de slechte vraag naar Plata Tarwe op grond van de te hooge prijzen, hetgeen, zooals wij reeds opmerkten, door de hooge zeevrachten wordt veroorzaakt.

In Europa was de weersgesteldheid in de afgelopen week over het algemeen gunstig en in de meeste West-Europeesche landen zal men spoedig tot het snijden der tarwe overgaan, hetgeen met de rogge reeds het geval is. Met uitzondering van de Balkanstaten en Rusland wordt een kleinere opbrengst dan verleden jaar verwacht. Op grond echter van de cijfers, welke de vorige week met betrekking tot de opbrengst in Roemenië werden gepubliceerd, is het niet uitgesloten, dat de mindere opbrengst in West-Europa voor een groot gedeelte door Roemenië zal worden gecompenseerd. Het Roemeensche Ministerie van Landbouw heeft namelijk bekend gemaakt, dat de geheele tarwe-oogst circa 3¼ miljoen tons bedraagt, zoodat na aftrek van het in het land zelf benodigde kwantum, 138.300 wagons, of 1.38 miljoen tons (de wagon op 10 tons gerekend) voor export beschikbaar zouden zijn. Dit is een hoeveelheid, waarmede rekening gehouden mag worden. In hoeverre echter Roemenië invloed op den wereldprijs kan uitoefenen is, in verband met de moeilijke economische verhoudingen daar te lande niet te zeggen.

Wat Duitsland betreft, nog versch ligt in het geheugen, op welke dringende wijze dit land het vorige jaar de inheemsche tarwe op de markt bracht, hetgeen toegeschreven werd aan de enorme geldschaarschte, welke toen in Duitsland heerschte. Op het oogenblik is de rentestand daar aanmerkelijk lager dan verleden jaar, hetgeen op ruimer geld wijst, zoodat het niet onmogelijk is, dat ditmaal de Deutsche boer zijn tarwe meer in overeenstemming met den wereldprijs zal houden.

De handel in Europa heeft zich in de afgelopen week zeer gereserveerd getoond en hoofdzakelijk ten opzichte van de schommelende beweging in Amerika een afwachende houding aangenomen. Hier te lande waren de omzetten gering en bepaalden zich tot enkele disponibele partijen tot dekking van onmiddellijke behoefte. Duitsland interesseerde zich uit den aard der zaak alleen voor tarwe, welke nog vóór 1 Augustus ingevoerd kan worden. De omzetten waren echter ook zeer gering.

Het snijden der Rogge is in West-Europa overal begonnen en daarmede is de belangstelling voor buitenlandse rogge, zooals gewoonlijk, voorloopig verdwenen. Berichten uit Duitsland over de kwaliteit zijn tot nog toe niet bemoedigend. Er is sprake van zeer lichte natuurgewichten. De termijnmarkt in Berlijn was op grond van regenberichten vrij vast gestemd. Ook Polen, welk land in het begin der vorige week tot zeer lage prijzen rogge afgaf, heeft deze intusschen aanmerkelijk verhoogd, ja zelfs het aanbod is zeer belangrijk minder geworden. Volgens de laatste berichten wordt in Polen de rogge-oogst ca. 25 pCt. kleiner geraamd dan verleden jaar. In Chicago verliet de markt zeer wisselvallig. Voor Europa heeft de Amerikaansche rogge elk belang verloren, daar de prijs veel te hoog geworden is.

De sterke prijsstijging voor Maïs te Chicago is sedert eenige dagen tot staan gekomen. De Juli termijn, welke onder invloed der slechte oogstberichten eveneens snel opliep, is weer even zoo snel gedaald, zoodat de koers zelfs lager is dan ruim een week geleden. Blijkbaar werden op Juli zulke groote hoeveelheden aangediend, dat de markt

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	26 Juli 1926	19 Juli 1926	27 Juli 1925
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Maïs Aug.	Lijnzaad Aug.				
24 Juli '26	141¼	76⅝	41⅝	13,40	6,70	18,—	Tarwe (Manitoba III) ... ¹	16,25	16,60	* 17,—
17 „ '26	146	77¼	39¼	13,65	6,95	18,—	Rogge (No. 2 Western) ... ¹	12,25	12,60	12,20
24 Juli '25	152⅝	103⅝	44	13,60	9,55	20,20	Mais (La Plata) ²	172,—	185,—	248,—
24 Juli '24	131	107¼	53⅝	15,10 ¹⁾	9,55 ¹⁾	23,50 ¹⁾	Gerst (48 lb. malting).... ²	194,—	203,—	269,—
24 Juli '23	98	86⅝	40½	10,80	8,45	21,70	Haver (Canada 3)..... ¹	10,70	10,80	13,50
20 Juli '14	82	56⅝	36¼	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ... ¹	12,25	12,20	14,10
							Lijnzaad (La Plata) ²	392,—	397,—	449,—

¹⁾ per September.

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG. * No. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	18/24 Juli 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	18/24 Juli 1926	Sedert 1 Jan. 1926	Overeenk. tijdvak 1925	1926	1925
Tarwe.....	29.861	857.224	649.496	—	7.731	14.198	864.955	663.694
Rogge.....	11.152	154.258	119.506	150	916	—	155.174	119.506
Boekweit.....	50	12.888	16.003	—	855	150	13.743	16.153
Maïs.....	15.654	511.785	388.076	6.502	66.873	46.318	578.658	434.394
Gerst.....	9.414	196.967	92.441	—	6.915	4.018	203.882	96.459
Haver.....	4.825	128.048	116.959	—	2.165	150	130.213	117.109
Lijnzaad.....	10.108	139.060	112.348	3.443	130.468	28.098	269.528	140.446
Lijnkoek.....	6.450	146.415	118.706	—	—	—	146.415	118.706
Tarwemeel.....	1.523	31.480	63.985	—	7.778	9.641	39.258	73.626
Andere meelsoorten....	751	9.062	3.290	—	—	—	9.062	3.290

zich niet kon handhaven. In Argentinië staat de maïs, wat spoedige verschepping betreft, nog in het teeken der vrachterschaarschte. Wat latere verschepping aangaat, de mindere vraag uit Europa en een zwakkere tendens op de vrachtenmarkt, riepen een flauwere stemming te voorschijn, en af-laders waren gedurende de afgelopen week dagelijks bereid lagere aanbiedingen te accepteren. Onder den invloed der flauwere stemming voor maïs op termijn, konden de prijzen voor stoomende partijen naar de Continentale havens zich evenmin handhaven, te meer daar van de zijde der consumptie onvoldoende vraag bestond. Een uitzondering vormden de Engelse markten, alwaar een dusdanige schaarschte aan maïs bestaat, dat voor spoedig gewachte partijen en ladingen zeer hooge prijzen werden betaald, zoo hoog, dat het zelfs loonde van het Continent maïs te her-verschepen. Aan het einde der week was de stemming in Engeland iets kalmer. Roemenië maakt melding van zeer gunstige verwachtingen van den nieuwen oogst, terwijl nog groote voorraden van den ouden aanwezig zouden zijn. In-tusschen merkt men hier nog zeer weinig van aanbod. De gebieden aan den Boven-Donau alsook Middellandsche Zee-havens betalen nog prijzen, welke zich ver boven de waarde in West-Europa bewegen. Ook Engeland betaalde een zeer hoogen prijs voor spoedig te verladen Roemeensche maïs. Hier te lande blijft de handel in Donaumaïs sleepende en alleen tot in verhouding slechte prijzen kunnen houders hun voorraden liquideeren.

Gerst heeft eveneens van de vaste stemming ingeboet, speciaal voor spoedige levering. Amerika was op sommige dagen dringend aan de markt, hetgeen houders van spoedig verwachte partijen tot snelle liquidatie aanspoorde. Op latere aflading blijven de prijzen zich op hetzelfde niveau bewegen. Van Roemenië komen nu en dan enkele zaken op latere aflading tot stand. In het algemeen is echter de gersthandel momenteel van weinig beteekenis. Duitschland hield zich geheel op den achtergrond. Zelfs partijen, welke nog tot het oude toltarief ingevoerd kunnen worden, konden geen belangstelling opwekken.

In haver bestaat regelmatig aanbod van Noord-Ameri-ka, doch van eenige afdoening wordt niet meer vernomen. Winnipeg fluctueerde nauwelijks en ook Chicago geeft bijna geen verschillen te aanschouwen.

SUIKER.

Ook deze week verkeerden de verschillende suikermar-kten aanvankelijk nog in lustelooze stemming, waarna deze verbeterde in sympathie met Amerika, alwaar echter de vrees voor de gevolgen van liquidaties op de termijnmarkt den handel in effectieve suiker nog tot het uiterste beperkte

De noteringen te New York hadden het volgend verloop:

	Sp. C.	Juli	Sept.	Dec.	Jan.
Slot voorafgaande week	4.08	2.29	2.37	2.55	2.60
Opening verslagweek	4.11	2.35	2.43	2.62	2.65
Laagste punt verslagweek	4.11	2.31	2.37	2.54	2.59
Slot verslagweek.....	4.14	—	2.41	2.59	2.64

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 28.000 tons, de versmeltingen 59.000 tons (tegen 69.000 tons in 1925) en de voorraden 323.000 tons.

Willett & Gray ramen den bietoogst der V. S. op 860.000 tons tegen eene raming van 783.000 tons door het Departement van Landbouw en eene opbrengst van 804.000 tons verleden jaar.

In ruwe Cubasuiker kwamen verkoopen tot stand naar Europa tot sh. 11/6 en 11/7½ c.i.f., terwijl ook weer eenige ladingen Cuba, — die in Amerika tot ongeveer 2½ d.c. c. & fr. New York werd verhandeld, — hun weg naar het Verre Oosten vonden. Totaal werden, volgens Czarnikow, dit seizoen ongeveer 150/160.000 tons Cubasuiker daarheen verscheept.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 17 Juli	25.356	35.702	42.653
Totaal sedert 1/12 tot 17/7	3.890.619	4.318.200	3.415.971
Werkende fabrieken	1	10	2
Weekexport 17 Juli	55.360	76.187	96.132
Totale export sedert 12/1 t. 17/7	2.629.175	3.280.569	2.772.046
Totale voorraad 17 Juli	1.261.446	1.037.631	638.775

In Londen sloot de termijnmarkt op de volgende no-teringen:

	Sh.	December	Sh.
Juli	13/7½	14/6¼
Augustus	13/8¼	Maart '27	15/0¼
September....	13/10¼	Mei '27	15/4¼
October	14/1½		

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1926	1925	1924
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Juli	684.000	399.000	548.000
Tsjechoslowakije 1 Juli	447.000	315.000	173.000
Frankrijk 1 Juli	231.000	216.000	97.000
Nederland 1 Juli	135.000	75.000	69.000
België 1 Juli	85.000	113.000	48.000
Polen 1 Juli	118.000	108.000	107.000
Engeland 1 Juli	477.000	357.000	317.000
Europa..	2.177.000	1.583.000	1.359.000
V.S. Atlant. havens 21 Juli ..	323.000	255.000	200.000
Cuba 17 Juli	1.261.000	1.038.000	639.000
Totaal ..	3.761.000	2.876.000	2.198.000

Op Java was de markt deze week levendig. De *Visp* verkochten weer groote kwantiteiten uit oogst 1927 tot f 16¼ per 100 KG. voor Superieur; f 15,— voor No. 16 & /hooger en f 14¼ voor Muscovados, terwijl ook nog wat Superieur uit den oogst van dit jaar tot f 10,75, per pic. geplaatst werd. In de tweede hand werd voor Superieure suiker tusschen f 10,45 en f 10,70 betaald naar gelang der positie en dispoibele No. 16 & /hooger ging tot f 9% in anderè handen over.

Hier te lande ondervond de markt den invloed der

fluctuaties aan de New Yorksche termijnbeurs, ofschoon de schommelingen hier minder gevoelig waren. De markt sloot in ongeregelde stemming op f 16 7/8 voor Augustus met ruim aanbod, f 17 3/8 voor December en f 17 3/4 voor Maart.

De omzet bedroeg deze week ongeveer 4400 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdamp per Aug.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Juli	Cuba's 96° c.f. Aug.	
	kristalsuiker basis 99°	Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
26 Juli '26	f 16 5/8	33/3	15/-	11/7 1/2	4,14
19 " '26	" 16 11/16	33/3	15/-	11/7 1/2	4,11
26 " '25	" 18 3/16	34/9	14/6	12/-	4,27
26 " '24	" 24 13/16	43/-	20/-	17/7 1/2	5,15
	ruwsuiker basis 88°				
4 Juli '14	f 11 13/32	18/-	—	—	3,26
	basis 99°				
	f 14 13/32				

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op f 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands.)

	23 Juli 1926	16 Juli 1926	9 Juli 1926	23 Juli 1925	23 Juli 1924
New York voor Middling ...	18,85 c	18,55 c	19,05 c	25,35 c	35,30 c
New Orleans voor Middling	18,53 c	18,24 c	18,28 c	24,85 c	30,40 c
Liverpool voor Middling ...	9,93 d	9,92 d	9,60 d	13,48 d	17,97 d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 16 Juli '26	Overeenkomstige periode	
		1924/25	1923/24
Ontvangsten Gulf-Havens.	9752	9433	6852
" Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr.Brittannië	2261	2526	1670
" "t Vasteland etc.	4604	4714	3467
" " Japan.....	1201	898	581

Voorraden. (In duizendtallen balen).

	16 Juli '26	Overeenkomstig tijdstip	
		1925	1924
Amerik. havens.....	574	340	209
Binnenland.....	916	210	216
New York.....	51	120	43
New Orleans.....	163	86	50
Liverpool.....	489	379	146

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 21 Juli 1926.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn gedurende de afgelopen week iets vaster geweest. De markt is bijzonder gevoelig voor ongunstige weerberichten en zal gedurende de eerstkomende weken ook wel zoo blijven. Het volgende Bureau-Rapport verschijnt a.s. Vrijdag. De Egyptische oogst maakt goeden voortgang. Over het algemeen is de stemming in de katoenmarkt kalm, terwijl locoverkoop in Liverpool gedurende de vorige week slechts 22.000 balen hebben bedragen.

De verbetering in de Amerikaansche garenmarkt, waarvan wij de vorige week melding maakten, heeft zich niet kunnen handhaven. Spinners van grove nummers rapporteren weinig vraag. In medio nummers, zoowel twist als weft, schijnen een flink aantal orders voor flinke hoeveelheden geplaatst te zijn, doch over het algemeen is de vraag tegen behoorlijke prijzen nog gering. Enkele flinke posten in getwijnde bundelgarens zijn voor India en het Verre Oosten afgesloten. De bijzonderheden betreffende de voorgestelde verkoopcombinatie van Amerikaansche spinners onder den naam van American Yarn Association Ltd. zijn j.l. Zaterdag gepubliceerd en antwoorden worden ingewacht tegen 31 Juli. In Egyptische garens schijnen enkele spinners wel in staat hun productie van de hand te doen, maar

door het gebrek aan kolen worden verkoopen hoe langer hoe moeilijker.

De doekmarkt toont geen verbetering en aan hetgeen wij de laatste weken geschreven hebben is weinig meer toe te voegen. De moeilijkheden bij de productie worden hoe langer hoe grooter zoolang de kolenstaking duurt, en er schijnt nog weinig kans te bestaan op een spoedige oplossing van het conflict. India zendt meer aanvragen, doch de limites vandaar zijn over het algemeen te laag en met uitzondering van enkele zaken, welke nog tot stand zijn gekomen in bepaalde standaardkwaliteiten, waarvan de voorraad uitgeput was, gaat er slechts zeer weinig om. Prijzen zijn vast; in enkele gevallen zelfs verlangen fabrikanen hogere prijzen in verband met de grootere productiekosten. Daar staat tegenover, dat er te weinig vraag is om tot een algemeene prijsstijging te komen, terwijl koopers zich slechts aan den loop van katoenprijzen wenschen te houden.

14 Juli 21 Juli. Oost. koersen. 13 Juli 20 Juli
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/57 1/5 1/8
 F.G.F. Sakellaridis 16,25 16,20 T.T. op Honkong 2/23 2/2 1/2
 G.F. No. 1 Oomra 6,65 6,75 T.T. op Shanghai 2/11 1/2 2/10 1/4

KOFFIE.

De weerberichten, waarvan in het laatste overzicht sprake is geweest, hielden deze week niet aan en bevestiging, dat er reeds schade zou zijn toegebracht aan den volgenden Brazil-oogst, werd niet ontvangen. Nadat verleden week in enkele deelen van Brazilië lichte vorst was voorgekomen, steeg de temperatuur aldaar weder overal boven het vriespunt en de laatste berichten melden temperaturen van minimum 4 a 9°. Dat de invloed, die de vorstberichten op de prijzen aan de termijnmarkt een oogenblik hebben gehad, onder deze omstandigheden weder verloren ging, is te begrijpen. Bovendien werkte de dalende richting, die de wisselkoers in Brazilië thans wederom heeft aangenomen, mede om de stemming overal iets gemakkelijker te maken. Nadat de koers in het einde van Juni en ook nog op 6 Juli 8 d. had bereikt, trad eene kleine daling in, welke echter in de laatste dagen grootere afmetingen aannam, waardoor hij op het oogenblik op 7 10/32 is teruggevallen. Het gevolg van een en ander is, dat in de eerste plaats de termijnmarkten weder iets lagere noteeringen te zien geven. Aan onze markt bedraagt de daling ongeveer 1 a 1 1/2 ct. en op de loco-markt zijn weliswaar de prijzen niet dadelijk zooveel lager geloopt, doch de afzet, die juist iets beter was geworden, was weder merkbaar minder.

Volgens dezer dagen ontvangen telegram uit Brazilië bedroeg de voorraad, in de Gouvernementspakhuisen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 15 dezer 2.811.000 balen, hetgeen tegen 30 Juni eene vermindering aanwijst van 22.000 balen.

Uit Nederlandsch-Indië werd deze week een telegram ontvangen, meldende dat de aanstaande oogst een kleine zal zijn, waarmede bevestigd wordt wat reeds vroeger van verschillende zijden was gemeld.

In Brazilië liepen over het algemeen genomen de kosten vrachtaanbiedingen van Rio en Santos terug, doch eigenaardig is het, dat dit bij sommige afladers veel meer het geval is geweest dan bij andere, zoodat de prijzen ditmaal sterk uiteenloopen. De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 97/6 a 100/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 99/6 a 101/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 85/6 a 87/-.

Van Robusta op aflading zijn de noteeringen op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli verscheping, 47 1/2 ct.; Palembang Robusta, Juli/Aug. verscheping, 47 ct.; Benkoelen Robusta, Juli/Aug. verscheping, 48 1/2 ct., alles per 1/2 KG., c.f., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 65 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 57 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Juli	Sept.	Dec.	Mrt.	Juli	Sept.	Dec.	Mrt.
27 Juli	56 5/8	55 5/8	53 5/8	52 1/8	56 1/8	54 3/8	51	49
20 "	56 5/8	56 5/8	55	53 1/8	56	55 1/8	52 1/8	50 1/2
13 "	57 1/2	56 1/2	54	52 1/8	56	53 7/8	50 1/2	48 7/8
6 "	57 1/2	56 1/2	54 7/8	52 7/8	56	54 3/4	51 5/8	49 5/8

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende

gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Juli	Sept.	Dec.	Maart
26 Juli	\$ —	\$ 17,60	\$ 16,58	\$ 15,98
19 "	" 18,79	" 17,93	" 17,10	" 16,56
12 "	" 18,27	" 17,30	" 16,52	" 15,97
2 "	" 18,13	" 17,38	" 16,60	" 16,03

Rotterdam, 27 Juli 1926.

(Mededeeling van de Vereniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen.
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
26 Juli 1926	270.000	24.375	1.178.000	24.500	721/32
19 Juli 1926	298.000	24.250	1.267.000	24.500	727/32
12 Juli 1926	290.000	24.250	1.273.000	24.500	728/32
25 Juli 1925	208.000	337.00	1.632.000	31.000	519/16

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen. 7

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
26 Juli 1926 --	91.000	324.000	155.000	550.000
25 Juli 1925 --	83.000	257.000	181.000	594.000

1) In Reis.

THEE.

De theemarkt herstelde zich in de afgelopen week in zooverre, dat de tendenz in de Londensche veilingen aanvankelijk prijshoudend genoemd kon worden. Er kwamen hier en daar nog eenige prijsverlagingen voor, doch hielden die verlagingen meestentijds verband met teruggaande kwaliteiten.

De markt sloot echter met de veiling van Ned.-Indische thee voor de meeste soorten met vaste prijzen, hier en daar zelfs van ¼ tot ½ d. hooger. De verwachtingen voor de Amsterdamsche veiling van 29 Juli zijn daardoor wel verbeterd.

Het Thee-Etablissement te Amsterdam publiceerde haar statistiek over het eerste halfjaar 1926. Wat het aanbod in de Amsterdamsche veilingen betreft, valt het eerste semester van dit jaar gunstig uit tegen dat van 1925. De 9 veilingen, die gehouden werden, omvatten in 1926 ruim 150.600 kisten met een gemiddelden opbrengstprijis van 99½ cts per h. KG. tegenover 123.300 kisten met een gemiddelden veilingsprijis van 84½ cts. in het eerste halfjaar van 1925.

Omtrent de cijfers van aanvoer, invoer tot verbruik en uitvoer kan nog het volgende opgemerkt worden.

De aanvoer van thee in Nederland steeg van bijna 7.300.000 KG. in het eerste halfjaar van 1925 tot ruim 9.200.000 KG. in 1926.

Opvallend in de gespecificeerde opgave is de vrij sterke toename van Britsch-Indische thee, die van 180.000 KG. steeg tot 433.000 KG.

De cijfers van invoer tot verbruik laten zich niet vergelijken met die van verleden jaar, omdat in de eerste helft van 1925 handelaren nog de beschikking hadden over flinke hoeveelheden thee, ingeklaard vóórdat de verhooging der invoerrechten in 1924 in werking trad.

Intusschen is het wel opvallend, dat de invoer tot verbruik van Ned.-Indische thee percentsgewijze van het totaal niet ongelijk is teruggelopen. In normale omstandigheden toch vormde Ned.-Indische thee ruim 80 pCt. van het verbruik in Nederland, welk percentage voor het eerste semester van dit jaar is teruggelopen tot ongeveer 75 pCt.

De uitvoer van thee wijst tegenover verleden jaar een vermindering aan en wel van ruim 3.100.000 KG. tot nog geen 2.800.000 KG.

Amsterdam, 26 Juli.

RUBBER.

Ook in de afgelopen week bleef de markt geheel en al onveranderd, met weinig zaken van beteekenis.

De slotnoteeringen luiden:

Ia Sheets:		einde voorafgaande week:
Juli	1.13½ 1.13½
Aug./Sept.	1.15½ 1.15½
Oct./Dec.	1.16 1.18½

26 Juli 1926.

COPRA.

Gedurende de eerste dagen der afgelopen berichtsweek bleef de markt onveranderd kalm.

Consumenten toonden zich ook nu gereserveerd, doch aan het einde der week legden fabrikanten op het lagere niveau toch meer belangstelling aan den dag, en vonden behoorlijke omzetten plaats.

De slotnoteering is:

koopers op alle termijnen f 34¼ a ¾; verkoopers op alle termijnen f 34½ a ¾.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt werd de afgelopen week steeds kalmer, doch zijn de vrachten door de concurrentie van de kolen en la Platamarkt nominaal vast gebleven. Van Montreal wordt geen enkele afsluiting gerapporteerd. Naar Antwerpen/Rotterdam wordt 14 cents per 100 lbs. in uitzicht gesteld. Van de Golf van Mexico waren de eenige afsluitingen een Aug./Sept. boot naar U.K. op basis van 4/3 per qtr., optie Havre/Hamburg range 4/1½ of Antwerpen of Rotterdam 4/- en een boot per laatste helft Augustus naar Antwerpen/Rotterdam tegen 18 cents per 100 lbs.

De vraag naar tonnage voor suiker van West-Indië is gering, doch de vrachten bleven natuurlijk vast en zijn zelfs geneigd tot stijging voor de vroege posities. Een Juli boot wist 23/9 van Cuba naar U.K./Continent te bedingen, terwijl per Augustus tonnage gezocht wordt op basis van 22/6 tot 23/-. Naar Japan en/of Shanghai bedong een vroege Augustus boot \$ 7,50.

De North Pacific bleef zeer kalm. Voor de vroege posities werd niets gedaan, doch per November werd bevracht van Vancouver tegen 31/3, optie Prince Rupert 32/-.

De markt van de la Plata rivier was levendig en de vrachten per Juli vertoonden een verdere stijging tot 30/- van de boven La Plata havens naar U.K./Continent. Ook voor Augustus is nu flinke vraag en per 10 Augustus werd 29/3 gedaan en met 31 Augustus cancelling 26/-. Per Sept./Oct. werd een 6000 tonner bevracht tegen de lage vracht van 22/6.

Van de Chilispeter vrachtenmarkt valt nog steeds geen verbetering te vermelden. Voor Europa is practisch gesproken geen vraag met uitzondering van een paar partijtjes. Gedurende de afgelopen week werden 2600 tons geboekt per Augustus naar Barrow tegen 20/-, terwijl per Sept./Oct./Nov. 2000 tons per maand werden gedaan tegen 22/6. Een Septemberboot werd bevracht voor een volle lading naar Alexandrië tegen 27/6.

De Oostelijke markten bleven kalm. Van Wladiwostok was eenige vraag voor de volgende maanden en booten werden geboekt per Juli/Augustus/September en October op basis van 25/- naar Rotterdam/Hamburg. Per November (10 Nov. ligdagen) wordt 30/- in uitzicht gesteld naar Hull/Rotterdam/Hamburg. Van Java bestaat alleen vraag naar Oostelijke bestemmingen en naar Hong Kong werd 40 sen per picul gedaan per Augustus en ook 45 cent (Hollandsch) per picul. De bevrachters van Australië zijn begonnen met bevrachting van den nieuwen oogst en een 7000 tonner per 25 Dec./20 Jan. werd bevracht tegen 40/- van Zuid-Australië of Victoria.

Britsch-Indië leefde iets op en er werden verscheidene booten gedaan op basis van 19/- per Juli/Aug. en Aug./Sept. van Bombay/Karachi/Marmagooa naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent.

De vraag van den Donau bleef vast, doch bevrachtingen werden nog niet gedaan. De Zwarte Zee is vast en er werd 13/3 en 12/10½ gedaan per Juli/Aug.

Van de Middellandsche Zee ging iets meer om in erts, doch heeft dit slechts weinig invloed op de vrachten gehad. Algiers/Emden betaalde 5/-, Port Breira/Rotterdam 4/3, Les Falaises/Rotterdam 4/6 en Bauxite Toulon/Burntisland 7/-. Ook voor fosfaat was meer vraag en Susa/Calais deed 5/9; Sfax/Bordeaux 5/9 en 5/10½. Van de Golf van Biscaye werd slechts één boot bevracht, nl. Bilbao/Rotterdam tegen 4/9.

De kolenmarkt van Amerika nam af voor zoover U.K. betreft; de vraag naar tonnage voor deze bestemming werd elken dag minder. De vrachten bleven zoogoed als onveranderd. De vrachten naar U.K. waren 17/6 spotprompt; tot 16/9 met 31 Juli cancelling; tot 15/6 met 16 Aug. cancelling en 14/6 tot 10 September cancelling. Naar West-Italië werd tot \$ 4.35 betaald per begin Augustus.